

Risto Viitikko
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK) kirkon nuorisotyö
Opinnäytetyö 2020

TUEN TARPEESSA OLEVAN NUOREN TUNNISTAMINEN KUTSUNNOISSA

Opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstä kuntien edustajille

TIIVISTELMÄ

Risto Viitikko

Tuen tarpeessa olevan nuoren tunnistaminen kutsunnoissa. Opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstä kuntien edustajille.

72 s., 8 liitettä

Kevät, 2020

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö

Tämä opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä yhteistyössä Uudenmaan aluetoimiston ja Helsingin kutsuntojen kunnan edustajien kanssa. Tarkoituksena oli tehdä opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstä kunnan edustajille. Opetusvideon tavoitteena oli perehdyttää uusi kunnan edustaja kutsuntalautakuntatyöhön.

Teoriaosuudessa käsiteltiin kutsuntaikäisen nuoren yksilöllistä kehitystä ja kasvua sekä sitä, miksi kunnan edustajan on tärkeä tunnistaa tuen tarpeessa oleva nuori kutsuntalautakunnassa. Teoriaosuudessa käsiteltiin lisäksi videon hyötyjä opetuksen välineenä.

Helsingin kutsuntalautakuntatyöstä vastaaville työntekijöille lähetettiin digitaalinen kartoittava kysely kunnan edustajan keskeisimmistä työtehtävistä, työvälineistä sekä ominaisuuksista. Kyselyyn vastasi 10 sotilasta Uudenmaan aluetoimistosta ja seitsemän kunnan edustajaa Helsingin sosiaali- ja terveystoimialalta. Opetusvideo perustui asevelvollisuuslakiin. Kyselyn vastauksia käytettiin opetusvideon suunnitteluun. Kyselyn avulla haluttiin varmistaa, että kaikki Helsingin kutsunnoista vastaavat työntekijät pääsivät vaikuttamaan opetusvideon käsikirjoitukseen. Kyselyn avulla selvisi myös, että aikalisäohjaus toimi Helsingin kutsunnoissa hyvin, mutta etsivän nuorisotyön rooli oli jäänyt epäselväksi.

Valmis opetusvideo arvioitiin yhteistyötahojen kanssa ja arvion perusteella opetusvideo soveltuu koulutuskäyttöön.

Asiasanat: kutsunnat, riskitekiäjät, aikalisä, verkkopedagogiikka

ABSTRACT

Risto Viitikko

How to identify a young person's needs of support in call-ups. An education video about call-ups for representatives of municipality.

72 pages, 8 appendices

Spring, 2020

Diakonia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree in Social Services, Christian Youth Work

Bachelor of Social Services

This productional thesis was made together with Uusimaa Regional Office and City of Helsinki, Finland. The aim was to create a learning video about call-up work for representatives of municipality. The purpose of this thesis was to orientate a new representative to call-up work.

The theory part dealt with personality development of a young person and why it is important to notice a young person in need of support in call-ups. The theory part dealt also with how the video can be used as a tool for learning at work.

A digital questionnaire was sent to call-up workers of City of Helsinki to find out their thoughts about the municipality representatives' work in call-ups. The questionnaire was answered by a total of 17 workers from Uusimaa Regional Office and from City of Helsinki. The answers were a part of the video script. This thesis found out that time-out service worked well in the call-ups of Helsinki, but the role of outreaching youth work was not clear.

The education video was evaluated with the workers of Uusimaa Regional Office and City of Helsinki. As a result, the video can be used in future education for call-up workers.

Keywords: call-ups, risk factors, time-out, net pedagogy

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	4
2 KUTSUNNAT LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ	
2.1 Kutsunnat ja sen tehtävät	6
2.2 Miehet kutsunnoissa	8
2.3 Naisten vapaaehtoinen palvelus.....	11
3 KUNNAN EDUSTAJAN TEHTÄVÄT KUTSUNTALAUTAKUNNASSA JA AIKALISÄOHJAUS	
3.1 Kunnan edustajan tehtävät	12
3.2 Aikalisäohjaus.....	13
3.3 Uudenmaan aluetoimisto ja Helsingin kutsunnat	15
4 KUTSUNTAIKÄISEN NUOREN TUEN TARPEET	
4.1 Nuoren kehitystehtävät	19
4.2 Nuoren mielenterveys	20
4.3 Nuoren voimavarat	22
4.4 Syrjäytymisriskissä olevat nuoret	22
5 VIDEO OPETUKSEN VÄLINEENÄ	
5.1 Teorian lähtökohdat	24
5.2 Gibsonilainen ekologinen psykologia.....	24
5.3 Ammatillinen verkkopedagogiikka	25
6 VIDEON KÄYTTÖ EVANKELIS-LUTERILAISEN KIRKON NUORISOTYÖSSÄ	
6.1 Konsultoinnin lähtökohdat.....	28
6.2 Seurakuntien digitaalinen nuorisotyö	29

7 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET.....	29
--	----

8 OPETUSVIDEON KÄSIKIRJOITUKSEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

8.1 Taustakartoitus kunnan ja puolustusvoimien edustajille	30
8.2 Kyselyn keskeiset tulokset.....	33
8.3 Opetusvideon käsikirjoittamisen vaiheet	42
8.4 Opetusvideon arviointi ja hyödynnettävyys	47
8.5 Opinnäytetyön toteutuksen vaiheet.....	49

9 POHDINTA

9.1 Luotettavuus ja eettisyys.....	50
9.2 Oma ammatillinen kasvu	51
9.3 Jatkotutkimuksen aiheita.....	53
9.4 Yhteistyön sujuvuus.....	53

LÄHTEET.....	55
--------------	----

LIITE 1. Hakemus aseettomaan palvelukseen

LIITE 2. Siviilipalvelushakemus

LIITE 3. Kutsuntakysely

LIITE 4. Lääkärinlausunto terveydentilasta

LIITE 5. Kyselylomake varusmiespalvelusta ja terveydentilan tutkimista varten

LIITE 6. Kysely kunnan edustajan tehtävistä kutsuntalautakunnassa

LIITE 7. Haastattelun kysymykset

LIITE 8. Kysymykset Uudenmaan aluetoimistolle opetusvideon arviointia varten

1 JOHDANTO

Kutsuntatuloksen 2018 (Kuvio 1) mukaan vuonna 2018 annettiin C- ja E-palveluluokkapäätöksiä yhteensä 18,23 %, mikä tarkoittaa sitä että nuori joko vapautettiin palveluksesta tai hänet määrättiin uudelleen tarkastettavaksi. Yleisradion mukaan samana vuonna varusmiespalveluksen keskeytti 15,7 % palveluksen aloittaneista. Keskeytysten taustalla ovat lääkärin toteamat fyysiseen tai psyykkiseen terveydentilaan liittyvät syyt, joiden perusteella henkilön palveluskelpoisuusluokka määräytyy uudelleen. Ensimmäiset kaksi viikkoa varusmiespalveluksessa ovat monelle alokkaalle kulttuurishokki, eivätkä kaikki sopeudu armeijaan. Yleisimmät syyt palveluksen keskeyttämiseen ovat psyykkisen terveydentilan ongelmat ja tuki- ja liikuntaelinten vammat. Keskeytysprosentti on laskenut yli 3 % viimeisen kymmenen vuoden aikana. Avainasemassa on ennakoterveystarkastusjärjestelmän kehittyminen. (Yleisradio. Uutiset. Monen armeija-aamut päättyvät kahden ensimmäisen viikon aikana 2019.)

Riskiryhmään kuuluvat nuoret on tärkeä tunnistaa ja tarjota heille apua ennen armeijan alkamista. Kutsunnat on tarkkaan määritelty aika ja paikka, missä tunnistaminen kannattaa tehdä. Kutsunnoissa jokaisesta nuoresta saadaan paljon tietoa. Kun tietoon lisätään nuoren oma käsitys itsestä, muodostuu kuva jokaisen nuoren miehen elämäntilanteesta, toiminta- ja selviytymiskyvystä sekä mahdollisesta tuen tarpeesta. (Stakes. Stakesin raportteja 18 / 2008. Time Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen 2008, 5, 25).

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen ja sen tarkoitus on perehdyttää uusi kunnan edustaja kutsuntalautakuntatyöhön. Yksi kunnan edustajan tärkeimmistä tehtävistä on tunnistaa kutsuntalautakunnassa tuen tarpeessa oleva nuori ja tarjota hänelle apua. Opinnäytetyön tavoitteena on tehdä opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstä uusille kunnan edustajille. Työelämän yhteistyökumppaneita ovat Uudenmaan aluetoimisto ja Helsingin kaupunki.

Kutsuntojen järjestäminen ja tarkoitus on määritelty asevelvollisuuslaissa, siksi myös videon käsikirjoitus noudattaa sitä. Videon käsikirjoituksen painotuksia varten kartoitan kyselyllä Uudenmaan aluetoimiston työntekijöiden ja Helsingin kaupungin edustajien näkemyksiä siitä, mitä he pitävät tärkeänä kunnan edustajan työssä. Teen videon käsi-

kirjoituksen yhteistyössä työelämän kumppaneiden kanssa ja kuvaamisen sekä editoinnin Uudenmaan aluetoimiston avustuksella. Videon valinta oppimisen välineeksi pohjautuu ammatilliseen verkkopedagogiikkaan. Opinnäytetyön idea on kehittynyt vuosien 2012 – 2018 aikana, jolloin olen toiminut kunnan edustajana Helsingin kutsunnoissa. Kokemukseni perusteella uuden kunnan edustajan perehdytystä kutsuntalautakuntatyöhön kannattaa kehittää.

Tutkintooni sisältyy kirkon nuorisotyön kelpoisuus. Siksi tässä opinnäytetyössä on kirkollinen osuus, jossa kerron videon hyödyntämisestä Suomen evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyössä.

2 KUTSUNNAT LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

2.1 Kutsunnat ja sen tehtävät

Kutsunnat ja sen tehtävät määritellään asevelvollisuuslaissa. Asevelvollisuus koskee jokaista 18 – 60-vuotiasta miestä, joka on Suomen kansalainen. Alueoimiston yksi keskeisimmistä tehtävistä on järjestää kutsunnat. Kutsunnoissa päätetään asevelvollisen palveluskelpoisuus tämän terveydentilan sekä fyysisen ja henkisen suorituskyvyn perusteella, sekä missä ja milloin palvelus suoritetaan. Kutsuntalautakunnan tehtäviin kuuluu myös maanpuolustustiedon antaminen ja kansanterveystyön edistäminen. (L1438/2007.)

Alueoimistot tarvitsevat kuntien apua kutsuntojen järjestämiseen. Kutsuntojen käytännön toteutuksissa on alueellisia eroja. Esimerkiksi Helsingillä on suuremmat resurssit tarjota tukipalveluita nuorille kuin monilla pienemmillä kunnilla.

Kutsunanalaisella tarkoitetaan henkilöä, joka täyttää 18 vuotta kutsuntavuonna tai on määrätty uusintatarkastukseen. Kutsunanalaisuus koskee Suomen kansalaisia. Kutsunanalaiselle lähetetään kutsuntaposti, joka sisältää terveystarkastuksen ja hänet velvoitetaan lääkärin tekemään ennakkoterveystarkastukseen. Kutsunnat järjestetään syksyisin ja niiden aika ja paikka ilmoitetaan kutsuntakuulutuksella. Kutsunanalaisen on oltava henkilökohtaisesti paikalla kutsunnoissa. Alueoimisto voi laissa erikseen mainituissa tilanteissa tehdä päätöksen, vaikka kutsunanalainen ei olisi läsnä. Alueoimisto voi myös vapauttaa tästä velvoitteesta painavan syyn, esimerkiksi sairauden tai vamman takia. (L1438/2007.)

Kutsuntalautakunta muodostuu kolmesta jäsenestä: puheenjohtajasta, joka on aina virassa oleva upseeri, toisesta sotilasvirassa palvelevasta henkilöstä sekä sen kunnan edustajasta, jonka kuntaa kutsunnat koskevat. Kutsuntalautakunta määrää palvelukseen, voi vapauttaa palveluksesta tai määrätä uudelleen tarkastettavaksi. Palvelusluokan määrittelyssä kutsuntalautakuntaa avustaa lääkäri, joka tekee palveluskelpoisuus -ehdotuksen lautakunnalle. Ehdotus ei kuitenkaan sido lautakunnan päätöksentekoa. (L1438/2007.)

Asevelvollisuuslaki velvoittaa kuntia järjestämään terveystarkastuksia asevelvollisille. Kunnan velvollisuuksiin kuuluvat myös lääkäripalvelun järjestäminen kutsuntatilaisuuteen sekä sopivien tilan antaminen kutsuntatilaisuutta varten. Kunnan tehtävä on nimetä kunnan edustajat ja riittävästi varahenkilöitä kutsuntoihin. Laki määrittelee myös poliisin velvollisuutta olla läsnä kutsunnoissa. (L1438/2007.)

Helsingin kaupunki on määrännyt kutsuntalautakuntatyöhön kolme varsinaista edustajaa ja heille varahenkilöt. Lautakuntatyö tehdään osana omaa virkatyötä. Yhteensä kunnan edustajia on Helsingissä lautakuntatyössä 12 henkilöä. Jokaisella heistä on vuosien työkokemus Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialalta nuorten kanssa toimimisesta. (Helsingin kaupunki. Kaupungin edustajien nimeäminen kutsuntalautakuntiin 2019.)

Erikoiskoulutuksiin on haettava vapaaehtoisesti ja palvelukseen voidaan määrätä valintakokeen perusteella. Erikoiskoulutuksia ovat esimerkiksi laskuvarjojääkäri, sukeltaja tai sotilassoittaja. Aluetoimisto voi jälkeempään peruuttaa tehdyn määräyksen palveluksen aloittamisesta, jos asevelvollisen terveydentilassa on tapahtunut suuria muutoksia tai on tehty arvio, että tuleva palvelusturvallisuus vaarantuisi. Asevelvollinen voi hakea muutosta jo tehtyyn päätökseen palveluksen aloittamisajan suhteen ammattiin valmistumisen, opiskelun, taloudellisen tilanteensa tai muun erityisen henkilökohtaisen syyn takia. (L1438/2007.)

Terveydenhuoltolain mukaan kunta on velvollinen määräämään lääkärin kutsuntatilaisuuksiin kutsuntaviranomaisten pyytäessä. Jos kunta ja puolustusvoimat ovat tehneet sopimuksen, puolustusvoimat maksaa puolet kunnan kutsunnanalaisten terveystarkastuksista ja lääkäripalvelun aiheuttamista kustannuksista. Jos sopimusta ei ole, puolustusvoimat maksavat kaikki aiheutuneet kustannukset. (L1326/2010.)

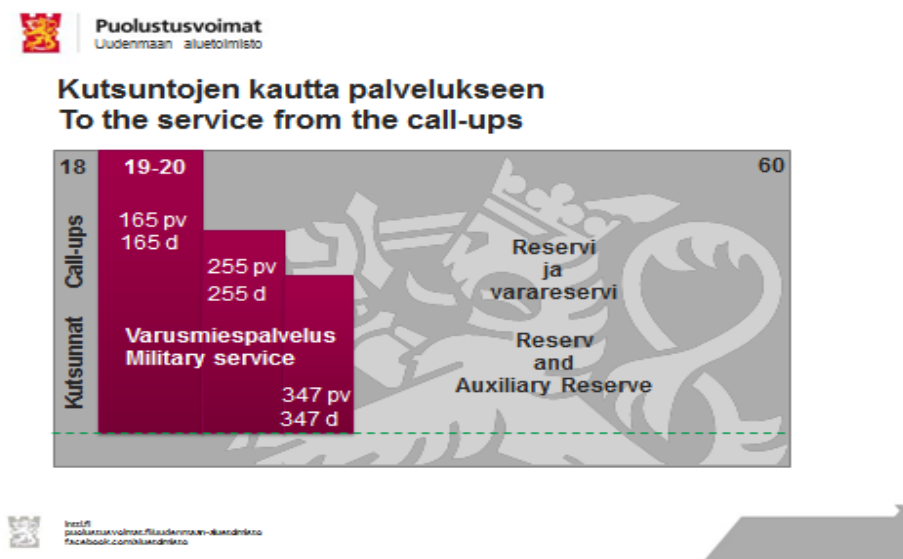
Nuorisolain mukaan puolustusvoimien on luovutettava tiedot etsivälle nuorisotyölle sellaisesta nuoresta, joka vapautetaan palveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen vuoksi tai joka keskeyttää palveluksen. (L1285/2016).

Tällä hetkellä Suomessa on 12 aluetoimistoa, jotka ovat järjestämisvastuussa kaikista Suomen kutsunnoista. Kutsunnoissa kutsunnanalaiselle määrätään palveluspaikka joukko-osastoon. Maavoimilla on kahdeksan, merivoimilla on neljä ja ilmavoimilla on neljä

joukko-osastoa. Puolustusvoimien Koulutus 2020 –ohjelmassa tiedonkulkua parannetaan sähköistämällä ja sähköinen asiointi tulee myös asevelvollisten saataville. (Puolustusvoimat. Asevelvollisuus 2019.)

2.2 Miehet kutsunnoissa

Kutsunnat perustuvat asevelvollisuuslakiin ja velvoite koskee vain miehiä. Kutsunnoissa määrätään palveluluokka lääkärin tekemän, terveydentilaan ja puolustusvoimien ohjeisiin perustuvan esityksen perusteella. Kutsunnoissa päätetään myös siitä, missä ja milloin varusmiespalvelus tullaan suorittamaan. Kutsuntalautakunta voi myös päättää, että asevelvollinen vapautetaan varusmiespalveluksesta rauhan ajaksi. Kutsuntatilaisuudessa ei päätetä palveluksen sisältöön liittyvistä asioista kuten annettavasta koulutuksesta ja palvelusajan kestosta. Niistä päätetään joukko-osastojen tarpeiden perusteella. Palvelusajan aselajiin, tehtävään ja sitä kautta palvelusajan pituuteen voi vaikuttaa omien kiinnostuksen kohteiden ja aikaisemmin hankitun koulutuksen kautta. Miehet aloittavat palveluksensa joko tammikuussa tai heinäkuussa. Palvelusaikojen pituudet ovat 165, 255 tai 347 vuorokautta (Kuva 1). Pituus riippuu koulutuksesta ja tehtävästä. (Puolustusvoimat. Varusmies 2019.)

Kuva 1. Palvelusajat (Uudenmaan aluetoimisto 2020)

Nuoren kannattaa valmistautua kutsuntoihin etukäteen hyvin, koska sitä varmemmin voi vaikuttaa kutsunnoissa tehtyihin päätöksiin. Kutsunnoissa annetaan palveluksen aloittamismääräys, joka toimii matkalippuna määrättyyn joukko-osastoon palveluksen aloittamispäivänä. Kutsunnoissa annetaan tarvittaessa ohjausta siitä, mitä asioita pitää ottaa huomioon ennen palveluksen aloittamista esimerkiksi opintojen tai työpaikan suhteen. (Puolustusvoimat. Varusmies 2019.)

Lääkäri tekee nuoren terveydentilan perusteella kutsuntalautakunnalle esityksen palvelusluokasta. Palvelusluokat (Kuva 2) ovat: A-luokka: tutkittava on terve ja soveltuu taistelijan tehtäviin. B-luokka: tutkittavalla on terveydellisiä rajoitteita. Tätä ei kuitenkaan suositella mielenterveyshäiriöiden yhteydessä kutsuntavaiheessa. E-luokka: asevelvollisuus siirretään 1-3 vuotta eteenpäin terveydellisiä tutkimuksia, hoitoa ja seurantaa varten. C-luokka: tutkittava vapautetaan rauhanajan palveluksesta. Esimerkkejä C-palvelusluokkakelpoisuudesta ovat uusiutuva vakava masennus, päihderiippuvuus tai epäsosiaalinen tai epävakaata persoonallisuushäiriö. E-palvelusluokkaesityksen lääkäri tekee esimerkiksi haitallisesta päihteen käytöstä tai epäillystä kaksisuuntaisesta mielialahäiriöstä. (Puolustusvoimat. Lääkärinlausunto-ohje 2012.)

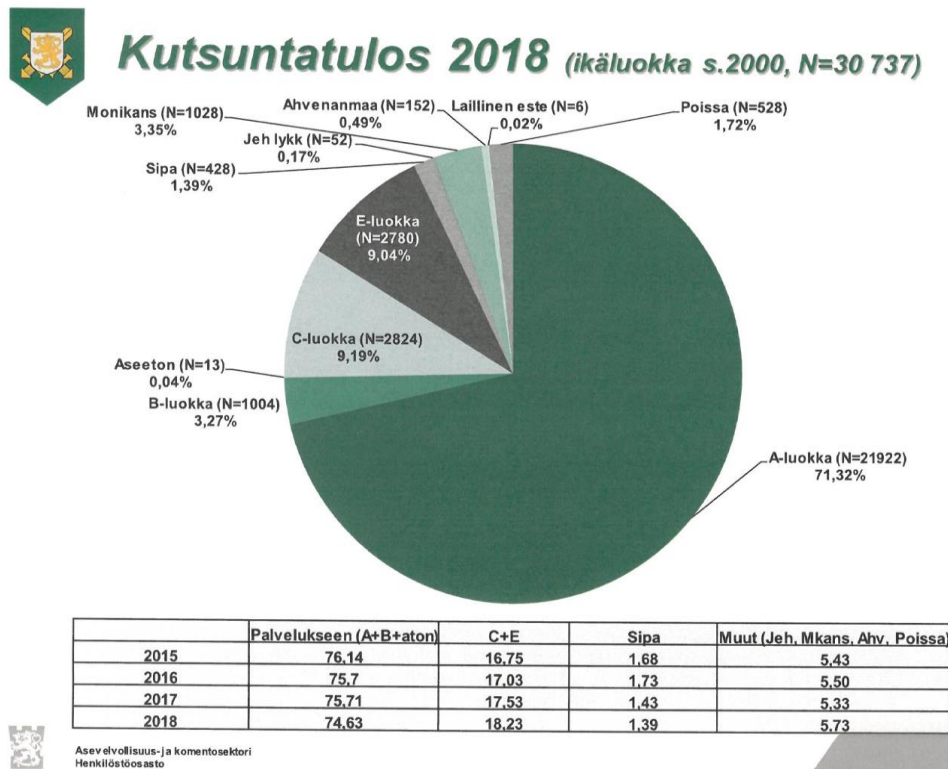

Kuva 2. Palveluskelpoisuusluokat (Uudenmaan aluetuimisto 2020)

Potilaan lääkirilehden (2013) mukaan E-palveluluokassa palveluksen aloittaminen siirtyy määräajaksi, yleensä 2 – 3 vuotta psykiatristen häiriöiden tutkimista ja hoitoa varten. Yleisradio (2016) kertoo T-luokituksesta, että se annetaan hyvin harvoin. T-mies on todettu liian vaaralliseksi armeijaan. Luokituksen voi saada esimerkiksi syyllistymisestä ampuma-aserikokseen, pahoinpitelyyn, vapaudenriistoon, uhkailuun, törkeään ryöstöön, lähestymiskiellon rikkomiseen, vakaviin väkivaltarikoksiin tai henkirikokseen. Aluetoimisto tekee T-päätöksen palvelusturvallisuussyistä yleensä poliisiviranomaisten ja oikeushallinnon tietojärjestelmien tietojen pohjalta. T-palveluluokka otettiin käyttöön 2008 ja vuoteen 2016 mennessä päätöksiä oli tehty vain noin sata, kun kokonaispäätösten määrä oli 400 000. Yleisempi palveluluokka on C, jonka saa vuosittain noin 4000 miestä. Puolustusvoimien (2019) mukaan palveluksen aloittamiseen ja palvelupaikkaan voi hakea muutosta omasta aluetoimistosta painavilla perusteilla. Niitä voivat olla esimerkiksi lääkärinlausunto muuttuneesta terveydentilasta tai opiskeluun liittyvät asiat.

Valtakunnallinen Kutsuntatulos 2018–tilasto (Kuvio 1) osoittaa, että kutsunnoissa tehdyt C- ja E-palveluluokkapäätökset ovat kasvaneet 2015 – 2018 välisenä aikana 1,48 %. Kuten johdanto-kappaleessa kirjoitin, ennakkoterveystarkastukset ovat kehittyneet ja sen vuoksi edellä mainittuja palveluluokkapäätöksiä tehdään kutsuntalautakunnissa enemmän. Kunnan edustajan tehtävä on tunnistaa erityisesti näistä ryhmistä akuutissa tuen tarpeessa olevat nuoret.

Jos asevelvollisen vakaumus estää suorittamasta aseellisen palveluksen, hän voi hakea aseettomaan palvelukseen (Liite 1). Aseeton palvelus kestää 255 tai 347 vuorokautta. Palvelus vastaa muuten aseellista palvelusta, mutta siinä ei anneta ase- ja ampumakoulutusta. Jos vakaumus estää asevelvollisuuslaissa tarkoitetun varusmiespalveluksen suorittamisen kokonaan, on suoritettava siviilipalvelus. Palveluksen kesto on 347 vuorokautta. Siviilipalvelushakemuksen (Liite 2) voi täyttää vasta kutsunnoissa ja kutsuntalautakunta tekee hakemuksen perusteella päätöksen, jolloin asian jatkokäsittely siirtyy siviilipalveluskeskukselle, joka vastaa toimeenpanosta, koulutuksesta ja valvonnasta. Ahvenanmaalaiset, joilla on kotiseutu-oikeus, ovat vapautettuja asevelvollisuudesta. (Puolustusvoimat. Varusmies 2019.)

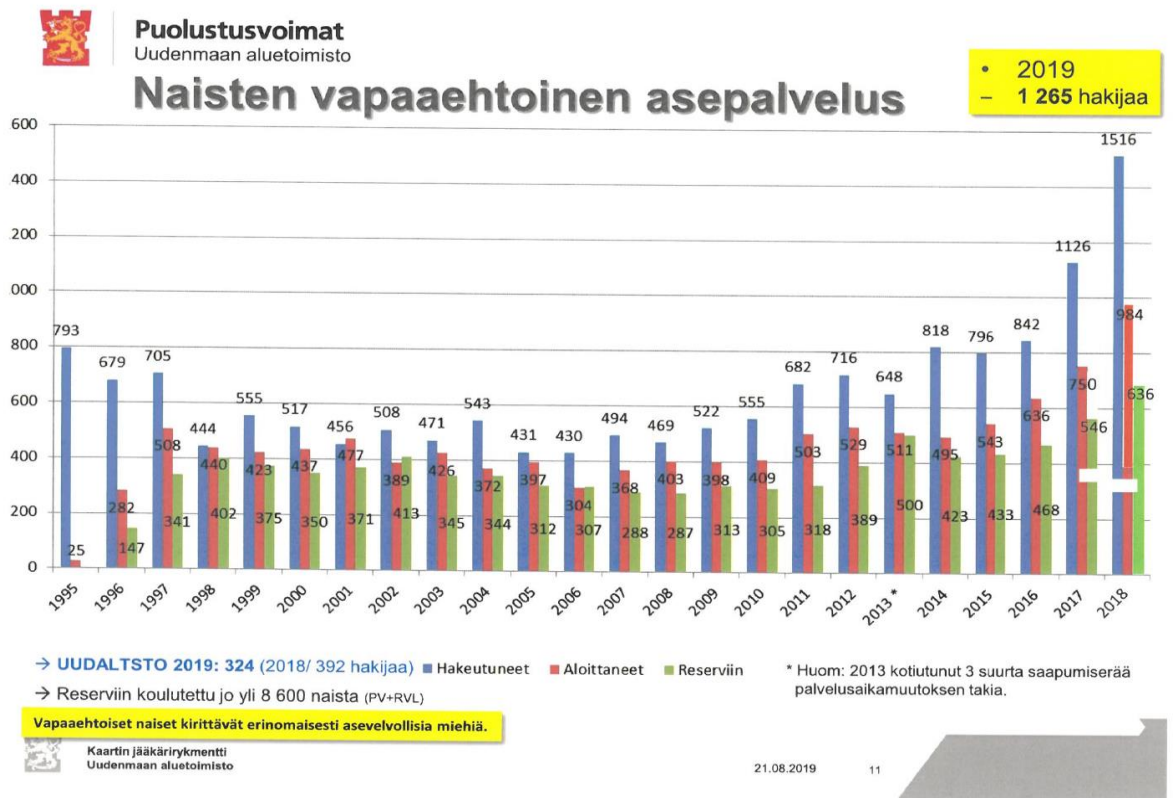

Kuvio 1. Kutsuntatulos 2018 (Maavoimien esikunta 2018)

2.3 Naisten vapaaehtoinen asepalvelus

Naiset voivat hakea asepalvelukseen sinä vuonna kun täyttävät 18 -vuotta. Naiset täyttävät sähköisen ”Kyselylomake varusmiespalvelusta ja terveydentilan tutkimista varten”-lomakkeen ja käyvät lääkärintarkastuksessa. Naisten täyttävät myös ”Hakemus naisten vapaaehtoiseen palvelukseen”-lomakkeen. Aluetoimisto kutsuu huhtikuussa hakemuksen toimittaneet naiset vapaaehtoisten naisten valintatilaisuuteen. Valinta tehdään terveydentilan ja henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella. Edellä mainittujen ominaisuuksien täytyessä nainen määrätään asepalvelukseen ja saa palvelukseenastumismääräyksen mikä toimii myös matkalippuna palvelukseen aloituspäivänä. (Puolustusvoimat. Varusmies 2019.)

Hakijoiden määrä on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Uudenmaan aluetoimisto järjestää naisten vapaaehtoisen valintatilaisuuden (Kuvio 2) Kontulassa, Helsingissä. Tilaisuus koskee Uudenmaan alueella asuvia naisia.

Kuvio 2. Naisten vapaaehtoinen asepalvelus (Uudenmaan aluetoimisto 2019)

3 KUNNAN EDUSTAN TEHTÄVÄT KUTSUNTALAUTAKUNNASSA JA AIKALISÄOHJAUS

3.1 Kunnan edustajan tehtävät

Tässä opinnäytetyössä kunnan edustajalla tarkoitetaan kutsuntalautakunnassa toimivaa kunnan edustajaa. Asevelvollisuuslaki määrittelee kutsuntalautakunnan tehtävät ja lautakuntaan kuuluvat jäsenet. Kunnan edustajan työtä määrittelee siten asevelvollisuuslaki

ja kunnan edustajan on sitouduttava työskentelemään sen mukaisesti. Kun puhutaan kutsuntalautakunnan tehtävistä, puhutaan samalla kunnan edustajan tehtävistä. Asevelvollisuuslain mukaan kutsuntalautakunnan tehtäviin kuuluvat asevelvollisen palvelukelpoisuudesta päättäminen ja sen perusteella asevelvollisen palvelukseen määrääminen, palveluksesta vapauttaminen tai määrääminen uudelleen tarkastukseen. Kutsuntalautakunta hyväksyy myös asevelvollisen siviilipalvelushakemuksen. (L1438/2007.)

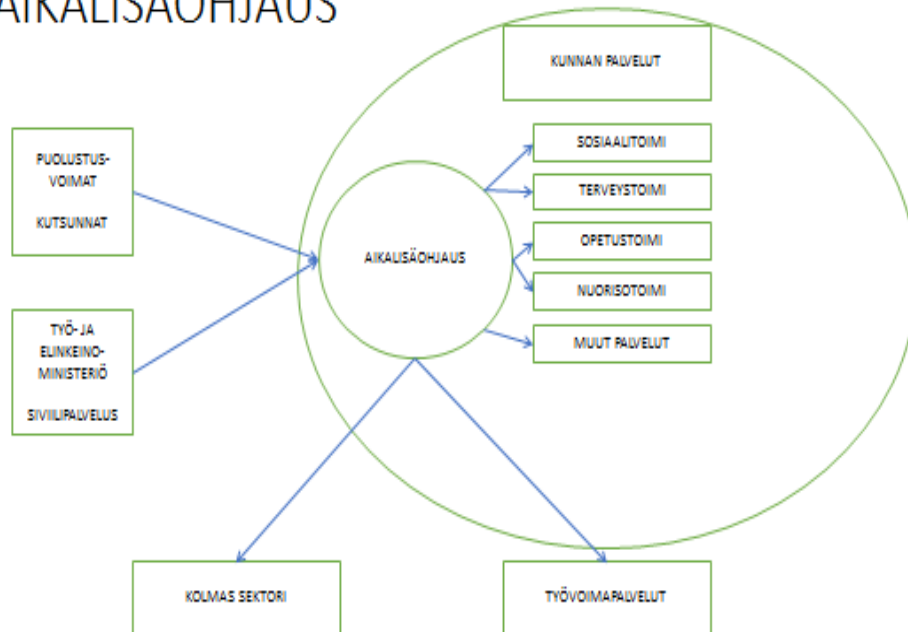
Kunnan edustajan tehtäviin kuuluu tunnistaa tuen tarpeessa oleva nuori ja ohjata hänet aikalisäohjaajan luokse. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aikalisä käsikirja 2010, 22 – 23). Kun nuori saapuu kutsuntalautakunnan eteen, ei ole aikaa hukattavaksi. Kokemukseni mukaan kunnan edustajalla on enintään minuutteja käytettävissään nuoren tuen tarpeen tunnistamiseen. Aikaa tunnistamiseen on kuitenkin riittävästi, jos kunnan edustaja sitoutuu käyttämään omaa asiantuntijuuttaan ja ammattietiikkaansa aktiivisesti. Tarvittaessa kunnan edustajan on keskeytettävä lautakuntatyöskentely muilta osin ja hänen on kartoitettava nuoren tuen tarve keskustelemalla nuoren kanssa. Tuen tarpeen tunnistaminen on tehtävä ennen aikalisäohjaajan luokse ohjaamista.

3.2 Aikalisäohjaus

Aikalisäohjaus käynnistyi Stakesin (nykyisin Terveyden ja hyvinvoinnin laitos), puolustusvoimien, työ- ja elinkeinoministeriön, sekä Helsingin ja Vantaan kaupunkien yhteisellä Time Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen tutkimus- ja kehittämishankkeella vuosina 2004 – 2008. Hankkeen tavoitteiksi määriteltiin nuorille miehille soveltuvien psykososiaalisten tukitoimien kehittäminen sekä niiden tarkoituksenmukaisuuden ja vaikuttavuuden tutkiminen. Puolustusvoimat sitoutuivat vahvasti hankkeeseen ja työministeriön kautta myös siviilipalveluksen keskeyttäneet pääsivät mukaan ohjelmaan. Hankkeessa olivat vahvasti mukana myös silloiset Helsingin kutsunnoista vastaavat henkilöt. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aikalisä käsikirja 2010, 3 – 4.)

Aikalisäohjaus on toimintamalli (Kuva 3), joka tähtää nuorten miesten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja joka perustuu kuntien, puolustusvoimien ja siviilipalveluskeskuksen yhteistyölle. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aikalisä käsikirja 2010, 17).

AIKALISÄOHJAUS

Kuva 3. Aikalisäohjaus (Aikalisä käsikirja 2010)

Aikalisätoiminnan tarkoitus on jakaa tietoa tukipalveluksesta, keskittyä erityisesti C- ja E-palveluskelpoisuusluokan saaneisiin nuoriin, motivoida nuoria tukipalveluun ja varmistaa tukipalvelun käynnistyminen mahdollisimman nopeasti. Kutsunnoissa kutsuntalautakunnan kunnan edustajan tehtävä on nuoren ohjaaminen aikalisäohjaajan luokse. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aikalisä käsikirja 2010, 22 – 23.)

Helsingin kutsunnoissa kunnan edustaja ohjaa nuoren aikalisään kun hän on tunnistanut ensin tuen tarpeen. Ohjaaminen ei tapahdu mekaanisesti palveluluokkapäätöksen perusteella. Jos nuori on ennestään tuen piirissä, häntä ei ohjata aikalisään.

Aikalisän käsikirjan (2010) mukaan kutsunnoissa olevien sairaanhoitajien kuuluu informoida nuoria aikalisäpalvelusta jakamalla esite nuorille. Käsikirjan perusteella sairaanhoitajilla on aktiivinen rooli nuoren ohjaamisessa aikalisäpalveluun. Myös aikalisäohjaajan tehtäviin kuuluu tiedottaa nuoria toiminnasta aikalisäinfopisteen edustalla. Aikalisätoiminnan tavoitteena on rakentaa yksilöllisen selvityksen ja suunnittelun pohjalta

tukitoimien kokonaisuus, missä hyödynnetään julkisia ja kolmannen sektorin palveluita tarpeen mukaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aikalisä käsikirja 2010, 24, 26.)

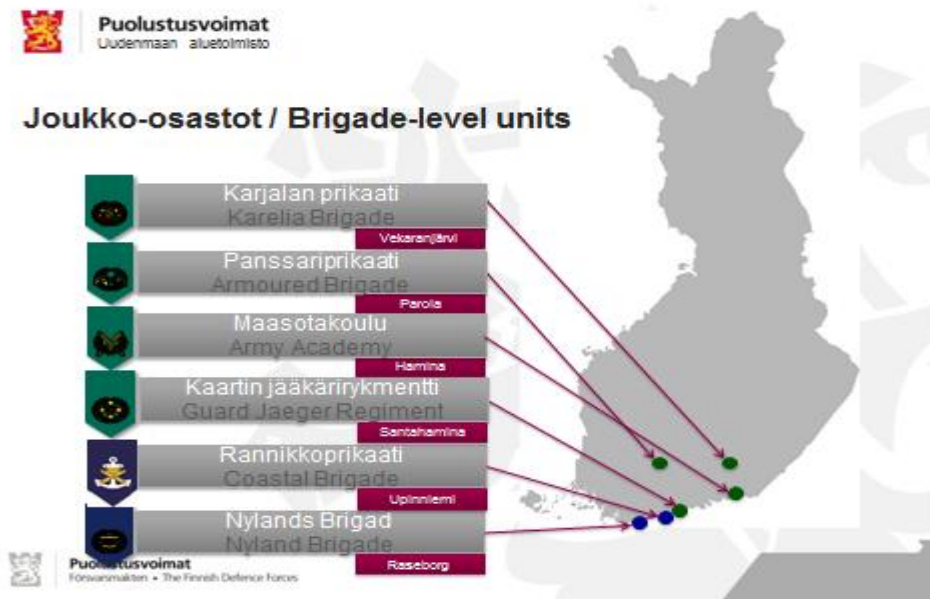
Aikalisä käsikirjan (2010) mukaan kutsunnoissa on aikalisäohjauksen ensimmäinen vaihe, kun nuori on ohjattu aikalisäohjaajan luokse. Aikalisäohjaaja kartoittaa tuen tarvetta perusteellisemmin, muodostaa tukisuhteen nuoren kanssa ja motivoi nuorta tukipalvelun piiriin. Prosessi jatkuu kutsuntojen jälkeen vapaaehtoisuuden pohjalta.

Hankkeen vaikuttavuutta tutkittiin 2004 – 2005 aikana ja siihen osallistui 356 varusmiespalveluksen tai siviilipalveluksen ulkopuolelle jäänyttä helsinkiläistä tai vantaalaista miestä. Tutkimustulosten perusteella tukipalveluun kiinnittyivät erityisesti psyykkisesti kuormittuneita miehiä. Yli puolet tutkimukseen osallistuneista miehistä arvioi elämäntilanteensa parantuneen tukipalvelun aikana ja n. 30 % koki tukipalvelun vähentäneen psyykkistä kuormitusta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aikalisä käsikirja. 2010, 45, 48.)

Aikalisäohjaajista ei ole Helsingin kaupungin virallista päätöstä. Tehtävään nimeämisestä on sosiaali- ja terveystoimialan sisäiseen käyttöön tarkoitettu muistio, mistä selviää nimitykset. Muistion mukaan Helsingin kutsunnoissa vuonna 2019 toimi aikalisäohjaajina 11 sosiaalityöntekijää, kolme sosiaalihojaajaa sekä kuusi terveydenhoitajaa.

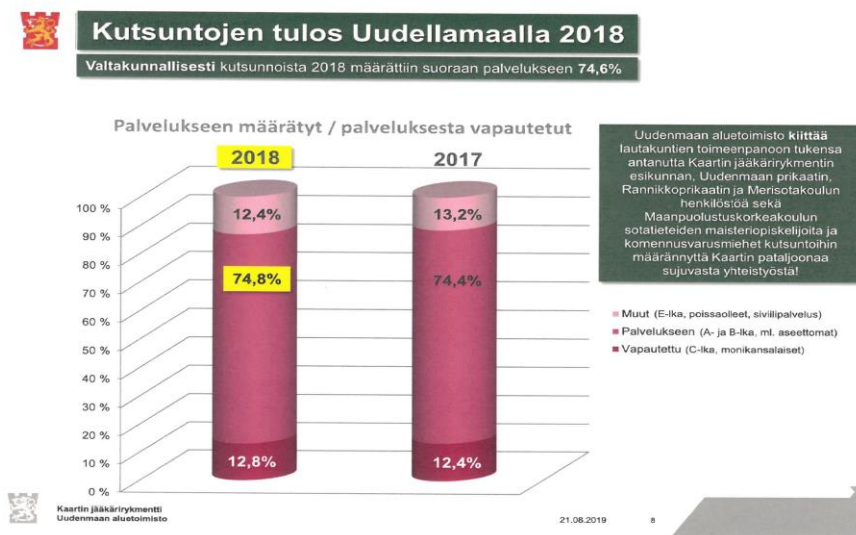
3.3 Uudenmaan aluetoimisto ja Helsingin kutsunnat

Helsingin kutsunnat järjestää Uudenmaan aluetoimisto, joka vastaa kaikkien Uudenmaan kuntien kutsuntojen järjestämisestä. Muita aluetoimiston tehtäviä ovat asevelvollisten kysymyksiin vastaaminen, neuvonta asevelvollisuusasioissa ennen ja jälkeen varusmiespalveluksen, asevelvollisten virallisten asioiden hoitaminen puolustusvoimien kanssa, naisten vapaaehtoisen asepalveluksen hakemusten käsittely sekä reserviläisten asioiden hoitaminen. (Puolustusvoimat. Uudenmaan aluetoimisto 2020.) Uudenmaan aluetoimisto määrää kutsunnoissa nuoria Etelä-Suomen joukko-osastoihin (Kuva 4).

Kuva 4. Joukko-osastot (Uudenmaan aluetoimisto 2020)

Uudellamaalla (Kuvio 3) määrättiin 2018 suoraan kutsunnoista palvelukseen 74,8 %, mikä vastasi valtakunnallista lukemaa 74,6 %. Uudellamaalla kasvua edelliseen vuoteen oli 0,4 %.

Kuvio 3. Kutsuntojen tulos Uudellamaalla 2018 (Uudenmaan aluetoimisto 2018)

Seuraavissa kappaleissa kuvaan Helsingin kutsuntojen toimintamallia. Kuvaukset perustuvat monivuotiseen työkokemukseeni Helsingin kutsunnoista. Helsingin kutsunnat

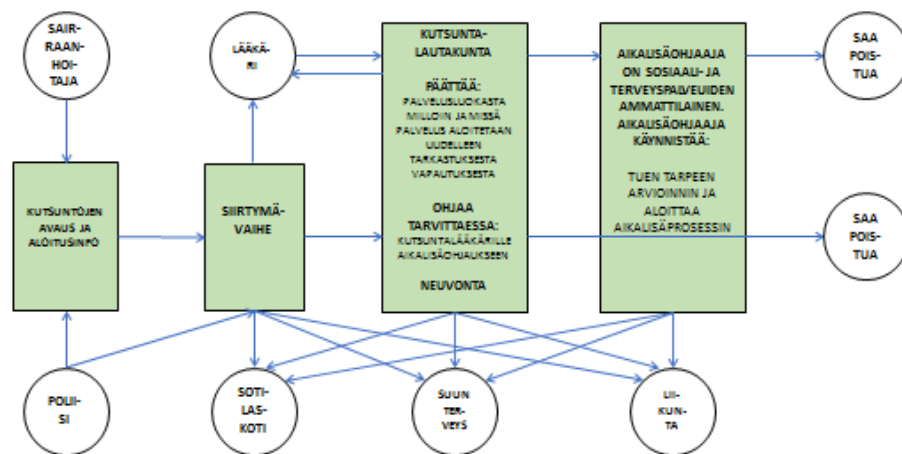
pidetään joka vuosi marraskuussa Helsingin suomenkielisessä työväentalossa. Kutsuntapäiviä kertyi vuonna 2019 yhteensä 19. Jokaisessa kutsuntapäivässä toimi kolme kutsuntalautakuntaa. Helsingin kaupunki tuki kutsuntapäiviä lääkäreillä, suuhygienisteillä, liikunnanohjaajilla ja aikalisäohjaajilla. Kutsuntalautakunnan kunnan edustajan tehtäviin määrättiin vuonna 2019 yhteensä 12 Helsingin kaupungin Sosiaali- ja terveystoimialan työntekijää. Kutsuntapäivissä on läsnä aina poliisi ja sotilaskotiyhdistys, joka tarjoaa Helsingin kaupungin kustantaman välipalan nuorille ja työntekijöille. Uudenmaan aluetoimisto järjestää paikalle sotilaita, sairaanhoitajia, toimistotyöntekijöitä sekä varusmiehiä.

Helsingin kutsuntapäivä (Kuva 5) alkaa nuoren henkilöllisyyden tarkastamisella, jonka jälkeen hänet ohjataan auditorioon istumaan. Päivä alkaa Uudenmaan aluetoimiston korkeimman paikalla olevan upseerin avauspuheella. Tämän jälkeen kunnan edustaja pitää Helsingin kaupungin tervehdyspuheen ja sen jälkeen alkaa infotilaisuus. Infotilaisuudessa sotilaslääketieteen sairaanhoitajat keräävät nuorilta kutsuntakyselylomakkeella (Liite 3) tietoa nuoren terveydentilasta ja pisteyttävät vastaukset. Lomake siirretään henkilökohtaisen kantakortin väliin odottamaan kutsuntalautakuntaa, missä kunnan edustaja tarkistaa lomakkeen tiedot ja täydentää sen avulla kokonaistilanteen hahmottamista. Infotilaisuudessa kerrotaan palvelusajoista ja paikoista sekä eri koulutusmahdollisuuksista.

Infotilaisuuden jälkeen ne ketkä eivät ole käyneet ennakkoterveystarkastuksessa ennen kutsuntoja, siirtyvät odottamaan pääsyä kutsuntalääkärintarkastukseen. Jos nuori on käynyt lääkärintarkastuksessa ennen kutsuntoja, infotilaisuudesta siirrytään odottamaan pääsyä kutsuntalautakuntaan. Nuoret saavat lääkärinlausunnon terveydentilasta (Liite 4), mihin lääkäri on tehnyt esityksen nuoren palvelusluokkakelpoisuudesta. Lausunto säilytetään kantakortin välissä nuoren mukana. Havaintojeni mukaan Helsingin kutsunnoissa muodostuu helposti jonoa kutsuntalautakuntiin, vaikka niitä toimii kolme samanaikaisesti. Odotusvaiheessa nuoret voivat syödä ilmaista välipalaa sotilaskodissa ja saavat halutessaan ohjausta ja neuvontaa suun terveydestä ja liikunnasta. Näitä palveluita nuori saa hyödyntää aloitustilaisuuden jälkeen missä kohtaa hyvänsä. Nuori asioi poliisin kanssa päivän aikana, jos hänellä on voimassa oleva etsintäkuulutus. Poliisi varmistaa läsnäolollaan kaikille turvallisen toimintaympäristön.

Kun nuori tulee kutsuntalautakuntaan, hän luovuttaa kankakortin puheenjohtajalle. Ensimmäiseksi puheenjohtaja katsoo lääkäriin esityksen palveluluokasta ja tekee päätöksen esityksen pohjalta. Lautakuntaa ei kuitenkaan sido lääkäriin tekemä esitys ja kokonaistilanteen selvityksen perusteella palveluluokkapäätös voi olla joskus joku muu, kuin mitä lääkäri on esittänyt. Palveluluokkapäätöksen jälkeen puheenjohtaja antaa nuoren täyttämään ”Kyselylomake varusmiespalvelusta ja terveydentilan tutkimista varten”-lomakkeen (Liite 5) kunnan edustajalle, joka tarkastaa koulupaikka- tai työtilanteen ja tekee nuorelle ehdotuksen palvelusajasta ja paikasta. Tämän jälkeen asiasta keskustellaan ja päätös syntyy tämän keskustelun pohjalta. Jos lomakkeessa on nuoren toiveita erikoiskoulutuksista, kunnan edustajan on tärkeä informoida lautakunnan sotilasjäseniä asiasta, jolloin keskusteluvastuu siirtyy puheenjohtajalle ja sihteerille. Sihteri näkee tietokoneelta järjestelmästä tiedot nuoren rikoshistoriasta. Nämä tiedot on hyvä antaa kunnan edustajan tietoon tilanteen kartoittamisen vuoksi. Lautakunnan sihteeri tulostaa päätöksen ja se annetaan nuorelle mukaan. Kantakortti jää lautakuntaan arkistoitavaksi. Nuori saa lähteä päätökset saatuaan pois kutsunnoista. Sujuva yhteistyö lautakunnan ammattisotilaiden ja kunnan edustajan välillä takaa parhaan palvelun nuoren asioissa.

HELSINGIN KUTSUNNAT 2019

Kuva 5. Helsingin kutsunnat 2019

4 KUTSUNTAIKÄISEN NUOREN TUEN TARPEET

4.1 Nuoren kehitystehtävät

Nuoruuden määrittely vaihtelee sen mukaan missä yhteydessä siitä kulloinkin puhutaan tai kirjoitetaan. Lastensuojelulaissa (L417/2007) kaikki alle 18-vuotiaat ovat lapsia. Toisaalta nuorisolaissa (L1285/2016) kaikki alle 29-vuotiaat ovat nuoria. Pirjo Kinnunen käyttää väitöskirjassaan Nuoruudesta kohti aikuisuutta (2011, 22, 25) määrittelyä nuori aikuinen tai varhaisaikuinen puhuessaan 17 – 27-vuotiaista nuorista. Nuorten mielenhäiriöt–oppaassa (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2013) puhutaan myöhäisnuoruudesta, kun tarkoitetaan 18 – 24 -vuotiaita nuoria. Tässä opinnäytetyössä tarkoitan nuorella kutsunnanalaista miestä. Asevelvollisuuslaissa (L1438/2007) kutsunnanalaiseksi määritellään 18 vuotta kutsuntavuoden aikana täyttävää tai uudelleen tarkastukseen määrättyä miestä.

Kehityspsykologi Erik H. Erikssonin (1902 – 1994) kehitysteorian mukaan nuoren tärkeimmät kehitystehtävät ovat itsenäistyminen, oman kehon hyväksyminen ja oman identiteetin löytäminen. Erikssonin mukaan ihmisen psykologinen kehitys tapahtuu kehityskriisien kautta. Kriisien läpikäymisen kautta syntyvät seuraavat vahvuudet tai heikkoudet: nuoruusiässä identiteetti tai roolien hajaannus ja varhaisaikuisuudessa läheisyys tai eristäytyminen. Jos nuori saa hyväksynnän omille arvoilleen ja tavalleen elää elämäänsä, hänen identiteettinsä vahvistuu. Onnistunut kehitys antaa valmiuksia rakastaa ja ottaa vastuuta itsestä sekä myös läheisistä ihmisistä. (Kinnunen 2011, 25 – 26.)

Jokainen nuori kasvaa aikuiseksi omaan tahtiinsa. Selkeimmin yksilölliset erot näkyvät fyysisessä kehityksessä. Joskus nuori voi ”harpata” psyykkisessä tai sosiaalisessa kehityksessä jonkin tärkeän vaiheen ohi, minkä seurauksena jokin psyykkisesti tärkeä vaihe jää väliin. Poikkeavan tai taantuvan nuoruusiän kehityksen voi tunnistaa, jos tuntee kehityksen normaalit toisiaan seuraavat kehitysvaiheet. Nuoruusikä alkaa puberteetistä ja päättyy aikuisen persoonallisuuden eheytymiseen noin 22-vuotiaana. Nuoren kehitystehtäviin kuuluu 16 – 18-vuotiaana muuttuva suhde vanhempiin ja 18 – 22-vuotiaana aikuisen identiteetin muodostaminen. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne & Vanhala 2010, 39 – 40.)

Nuoren henkilökohtainen kohtaaminen kutsuntalautakunnassa on mielestäni perusteltua siksi, että nuoren yksilöllinen elämäntilanne ja mahdolliset tuen tarpeet voidaan tunnistaa ja nuori voidaan ohjata tuen piiriin. Tämä on kunnan edustajan yksi tärkeimmistä tehtävistä kutsuntalautakunnassa.

Keski- ja myöhäisnuoruus ovat voimakasta yksilöllisyyden kehittymisen aikaa. Tässä vaiheessa nuori alkaa muodostaa identiteettiään. Onnistuneeseen identiteettiin kuuluvat psyko-fyysis-sosiaalisen hyvinvoinnin kokemus sekä luottamus hyvinvoinnin jatkumiseen tulevaisuudessa. Identiteetti ei muodostu harppaamalla vaan kehittyy toisiaan seuraavien kriisi- ja sitoutumisvaiheiden eli transitiovaiheiden kautta. Jos nuori ei kykene muodostamaan käsitystä itsestään, hän voi kokea rooliensa hajaantuvan. Identiteetti muodostetaan suhteessa omiin fyysisiin ominaisuuksiin, vanhempiin, ystäviin, intiimeihin suhteisiin, kouluun, työhöön ja maailmakatsomukseen. Yhdysvaltalaisen tutkijan James Marcin mukaan identiteetin etsijät testaavat eri vaihtoehtoja, mutta eivät ole sitoutuneet vielä mihinkään tiettyyn käsitykseen itsestään. Tästä voi seurata nuoruuden kapinointia. Jotkut ovat Marcin mukaan ajautuneet identiteettiin ilman etsintää ja ovat omaksuneet esimerkiksi lapsuuden kodin vaatimusten mukaisen identiteetin. Ne jotka ovat saavuttaneet identiteettinsä, ovat käyneet läpi etsintävaiheen ja identiteettiin sitoutumisen. (Anttila, Eronen, Kallio, Kanninen, Kauppinen, Paavilainen & Salo 2005, 127, 141, 143 – 144.)

4.2 Nuoren mielenterveys

Rajaan nuoren terveyden koskemaan tässä opinnäytetyössä nuoren mielenterveyttä, koska kutsuntalautakuntatyössä kunnan edustaja ei ohjaa nuorta aikalisäohjaajan luokse fyysisen vamman tai sairauden takia, vaan taustalla on kokemukseni mukaan lähes aina mielenterveyteen tai päihteiden käyttöön liittyvät syyt.

Pirjo Kinnunen (2011) kertoo väitöskirjassaan, ettei mielenterveydelle käsitteenä ole yhtä yksiselitteistä määritelmää. Kinnunen lainaa Eriksonin määritelmää: Mieleltään terveen ihmisen käsitys itsestään on todenmukainen ja hänen minäkuvansa on ehjä”. 2000-luvulla on kehitetty termi ”positiivinen mielenterveys”, joka on selkeyttänyt mielenterveys - mielensairaus-käsitteiden eroa. Mielenterveys ei katoa, vaikka ihmisellä olisi

ongelmia. Mielenterveys mielletään usein mielenterveyden häiriöiksi tai -oireiksi, vaikka mielenterveys kuvaa kokonaisterveyttä ja hyvinvointia. (Kinnunen 2011, 20 – 21.)

Nuoruusiän normaalisuutta on vaikea arvioida nuoruuteen liittyvien kehitysvaiheiden vuoksi. Nuoruusiän lähtökohta on fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen kehitys. Nuoruuteen liittyy psyykkistä kypsyttömyyttä, joka aikuisen kohdalla voisi viitata persoonallisuuden häiriöön. Siksi onkin tärkeää tietää nuoruuteen liittyviä normaaleja piirteitä ja ymmärtää nuoruuden kehitysvaiheita, ennen kuin arvioi nuoren mielenterveyttä. Nuori ei ole aina itsekään selvillä mitä hän ajattelee, koska mieliala vaihtuu nopeasti. Mielenterveys rakentuu persoonallisuuden ja identiteetin sisällä. Ihmisellä on persoonallisia piirteitä jo syntymästä asti, mutta identiteetti täytyy löytää nuoruudessa. Jos persoonallisuudessa tai identiteetin kehitysvaiheissa tapahtuu häiriöitä, ne voivat johtaa persoonallisuushäiriö-diagnoosiin. Perusta mielenterveydelle rakentuu lapsuudessa, mutta nuoruudessa voidaan korjata lapsuuden traumaattisten kokemusten vaikutuksia. Joskus vanhemmat voivat rajoittaa nuoren mahdollisuuksien näkemistä uskonnollisen, ideologisen tai ammatillisen taustan vuoksi. Tämä voi johtaa siihen, ettei nuori löydä omaa identiteettiään vaan mukautuu vanhempien tahtoon. (Kinnunen 2011, 21 – 25, 28.)

Olen tavannut kutsuntalautakunnassa monenlaisia nuoria. Jotkut ovat rohkeita ja monet ovat arkoja nuoria miehiä. Jännittävässä tilanteessa nuori saattaa asetella takkia pitkään naulakkoon ja kun se tippuukin lattialle, hän vaivaantuu. Kutsuntalautakunnan turvallinen ilmapiiri ja nuoren kohtaaminen korostuvat lautakuntatyössä ensimmäisestä sekunnista alkaen. Hyvä esimerkki nuoren mielialan vaihtelusta on kutsuntojen aloitustilaisuus, missä nuorille kerrotaan palvelusajoista ja paikoista ja eri koulutusvaihtoehtoista. Lautakunnan edessä nuori usein toteaaakin, että hän olisi halunnut Santahaminaan, mutta Vekaranjärvi on sittenkin parempi vaihtoehto. Joskus nuori toivoo pääsevänsä laivastoon vain koska ”isä ja veljet ja puoli sukua ovat palvelleet laivalla”. Kunnan edustajan on tärkeä tietää nuoruuden kehitysvaiheita, jotta hän osaisi kohdata herkässä ja yksilöllisessä kehitysvaiheessa olevan nuoren ja turvallisen vuorovaikutuksen myötä tunnistaisi paremmin nuoren tuen tarpeen.

4.3 Nuoren voimavarat

Suurin osa suomalaisista nuorista voi hyvin. Nuorisobarometrin (2015) mukaan 8,5 % pojista oli tyytyväisiä nykyiseen elämäänsä kaiken kaikkiaan, 8,9 % pojista oli tyytyväisiä psyykkiseen terveydentilaansa ja 8,5 % pojista oli tyytyväisiä ihmissuhteisiinsa. (Nuorisobarometri 2015.) Toivo lisää nuoren positiivisia tunteita ja päämääräsuuntaista ajattelua. Nuoren usko tulevaisuuteen lisääntyy elämässä turvallisessa ympäristössä onnistumisten kautta. Hyvät suhteet vanhempiin ja vanhempien huolenpito ennalta ehkäisevät nuoren emotionaalista stressiä ja itsetuhoisuutta. Nuorille on tärkeää vanhempien läsnäolo ja mahdollisuus omien tunteiden ja ajatusten jakamiseen. Nuori sosiaalistuu koulussa ja oppii käyttämään selviytymisstrategioita, joita hän tarvitsee elämässä. Oman identiteetin löytyminen eheyttää nuoren persoonallisuutta ja on nuoren mielen-terveyden kannalta keskeinen tekijä. (Kinnunen 2011, 45 – 48, 49.)

Kutsuntalautakunnassa tapaa enimmäkseen tyytyväisiä nuoria miehiä, joilla on hyvät vuorovaikutustaidot sekä selkeitä päämääriä armeijan ja jatko-opintojen suhteen. Useilla heistä saattaakin olla suurimpana haasteena armeijan ja jatko-opintojen aikataulujen yhteen sovittaminen. Mielestäni nuoren tuen tarpeen tunnistamisen suhteen on kunnan edustajan oltava kuitenkin valppaana. Nuorten huolet eivät näy aina ulospäin ja siksi niitä on vaikea tunnistaa. (Kinnunen 2011, 41). Tuen tarpeen tunnistaminen on aktiivista toimintaa.

4.4 Syrjäytymisriskissä olevat nuoret

Tutkimusten mukaan nuorille miehille kasaantuu pahoinvointia. Nuoria miehiä kuolee tieliikennetapaturmiin, itsemurhiin, myrkytyksiin ja väkivaltaan. Usein taustalla on päihteiden käyttöä. Nuorten miesten kuolleisuuden taustalta löytyy huono-osaisuutta ja sosiaalista syrjäytymiskehitystä. Aiemmat tutkimukset osoittavat, että varusmiespalveluksen keskeyttäneille miehille on tyypillistä lapsuusajan ongelmat, vaatimaton koulumenestys, parisuhdeongelmat, rikollisuus, runsas alkoholin käyttö, työttömyys, taloudelliset ongelmat ja psyykkinen pahoinvointi. Palveluksen ulkopuolelle jääneistä kolmasosa on miettinyt joskus itsemurhaa. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Aikalisä käsikirja 2018.)

Eniten käytetty laiton huumausaine Suomessa on kannabis. (Kinnunen 2011, 38). Nuorten päihteiden käyttö ESPAD-tutkimuksen (2019) mukaan poikien asenne kannabiksen käytön suhteen on lieventynyt eikä 50 % pojista pitänyt kannabiksen kokeilemista vaarallisena. Vuonna 2019 16 % pojista oli sitä mieltä, ettei säännölliseen kannabiksen käyttöön sisälly lainkaan riskejä tai ne ovat vähäisiä. Nuorten asenteet kovia huumausaineita kohtaan ovat myös lieventyneet. Vuonna 2019 27 % nuorista piti ekstaasin käyttöön liittyviä riskejä vähäisinä, vastaava luku amfetamiinin kohdalla oli 20 %. Vaikka tupakointi on selvästi laskenut nuorten keskuudessa, nuuskan käyttö on lisääntynyt. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Tilastoraportti. Nuorten päihteiden käyttö ja rahapeleminen. ESPAD-tutkimus. 2019.) Päihteitä käyttävillä nuorilla on muita enemmän mielenterveyden häiriöitä. Esimerkiksi ne nuoret, jotka tupakoivat ja käyttävät runsaasti alkoholia, ovat itsetuhoisempia kuin ne nuoret, jotka eivät tupakoi ja käyttävät alkoholia kohtuullisesti tai eivät ollenkaan. Tupakointi ja alkoholin säännöllinen runsas käyttö on yhteydessä runsaaseen psykosomaattiseen oireiluun. Varhain aloitetuttu päihteiden käyttö jatkuu myöhemmin nuoruudessa. Lapsuuden käytösongelmat, hyperaktiivisuus, tunne-elämän ongelmat, depressiivisyys ja opettajan arviot psyykkisestä oireilusta ennakoivat runsasta päihteiden käyttöä nuorena aikuisena. Riski masennukseen, heikkoon toimintakykyyn ja päihteiden väärinkäyttöön onkin suurempi niillä nuorilla, joilla on nuoruudessa päihteiden käytön lisäksi jokin mielenterveyden häiriöön liittyvä diagnoosi. (Kinnunen 2011, 38 – 39.)

Kun suurella joukolla suomalaisia nuoria menee hyvin, kasautuvat ongelmat pienelle ryhmälle. (Nuorisobarometri 2015.) Kunnan edustajan keskeisin tehtävä kutsuntalautakunnassa on tunnistaa nuori, joka on syrjäytymiskiarteessä ja tarjota hänelle apua. Ellei tätä tehtävää hoideta hyvin, nuori syrjäytyy lisää ja voi pahimmillaan tehdä itsemurhan. (Stakes. Time Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen. Varusmies- ja siviilipalveluksen ulkopuolelle jääneiden miesten elämäntilanne ja psykososiaalinen hyvinvointi 2008). Työkokemukseni perusteella tiedän, että aikaa tunnistamiseen on riittävästi, jos kunnan edustaja on ammattitaitoinen ja on kiinnostunut nuoresta. Seuraavassa luvussa kerron kunnan edustajan tehtävistä kutsuntalautakunnassa.

5 VIDEO OPETUKSEN VÄLINEENÄ

5.1 Teorian lähtökohdat

Opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstä kunnan edustajille perustuu ammatilliseen verkkopedagogiikkaan. Ammatillisen verkkopedagogiikka rakentuu vahvasti gibsonilaiseen ekologiseen psykologiaan. (Haaga-Helia. Ammatillinen verkkopedagogiikka 2010, 17.) Opetusvideon käsikirjoitus perustuu asevelvollisuuslakiin (L1438/2007) ja kartoittavan kyselyn vastausten painotuksiin.

.

5.2 Gibsonilainen ekologinen psykologia

Amerikkalainen psykologi James J. Gibson (1904 – 1979) kehitti 50 – 60-luvuilla uuden tieteenalan, jonka lähestymistapa painotti uudenlaista yksilön ja ympäristön vuorovaikutusta. Gibsonin havaitsemisteoria keskittyy havaitsijan ja havaittavan väliseen suhteeseen ja korostaa havaitsemista toimintana. Gibsonin teorian taustalla vaikutti hänen tekemänsä sosiaalipsykologiset tutkimukset minuudesta ja ennakkoluuloista. (Partanen 2001, 131 – 133.)

Gibson tutki havaitsemista heijastuksen rakenteen kautta. Tämä havainto selittää sen, miksi ihminen siirtyessään kauemmaksi kohteesta ei näe sen pienenevän vaan loittonevan. Ordinaalista stimulaatiota on hyödynnetty tietokonesimulaatioihin, lentämiseen ja Polaroid-värivalokuvaan Gibson ei ollut kiinnostunut verkkokalvon tutkimisesta vaan hän halusi käsitellä havaitsemista jonakin, jota elolliset oliot tekevät. Tätä uudenlaista lähestymistapaa hän alkoi kutsua ekologiseksi psykologiaksi. (Partanen 2001, 135 – 136.)

Ekologisen psykologian keskeinen ajatus on, että merkityksellistä toimintaa ei voi selittää tai kuvata luonnontieteillä. Gibsonin mukaan silmälasit eivät selitä näkemistä. Gibsonin ekologisessa lähestymistavassa havaitseminen on jatkuvaa selvillä oloa ympäristöstä ja itsestä sekä mahdollisuuksista, joita ympäristö tarjoaa. Tuloksena on uudenlainen suhde havaitsijan ja havaitun maailman välillä. (Partanen 2001, 136 – 141.)

Katseleminen on Gibsonin mukaan omanlaistaan tekemistä, sitä voidaan tehdä esim. pälyilemällä tai vaikka tuijottamalla. Sitä mitä ihmiset pälyilevät tai tuijottavat, Gibson nimitti affordeiksi. Gibsonin mukaan ihmiset havaitsevat ympäristöstä toiminnan kannalta merkitykselliset ominaisuudet välittömästi, kuten esimerkiksi halvan pitserian. Gibsonin mukaan ympäristö affordoi eli tarjoaa samoista asioista erilaisia mahdollisuuksia. Gibsonin oli kiinnostunut lajikumppaneiden toisilleen tarjoamista affordeista. Gibsonin ekologinen lähestymistapa mahdollistaa ajatuksen yhteisestä ympäristöstä. (Partanen 2001, 142 – 148.)

Tämän päivän ekologinen psykologia ei ole saanut jalansijaa havaintopsykologiassa, mutta monet muut tieteenalat ovat kiinnostuneet siitä. Ekologista informaatiota ja affordanssien analysoimista hyödynnetään erityisesti kuvataiteessa, arkkitehtuurissa, robotiikassa, tekoälyssä ja tietotekniikassa. Tutkijoita kiinnostaa esimerkiksi kuinka robotti opetetaan liikkumaan ilman että siihen ohjelmoidaan paljon karttoja tai kuinka kaupunkiympäristöä tulisi rakentaa niin, että se affordoi mielekkäitä reittejä. (Partanen 2001, 149 – 153.)

5.3 Ammatillinen verkkopedagogiikka

Lähes kaikkia ammatteihin liittyvät tieto- ja viestintäteknikka, siksi myös ammatillisessa koulutuksessa niillä on merkittävä rooli. Koulutuksessa ja opettajan työssä täytyy jäsentää ammatillisuuden, ammattitaidon ja verkon suhdetta toisiinsa. Verkko antaa työympäristönä ammatillisuudelle virtuaalisia ulottuvuuksia, kuten suhtautuminen työhön. Tieto- ja viestintäteknikan laajeneva käyttö merkitsee sitä, että informaatiolukutaito tai digitaalinen lukutaito tulee osaksi yleistä ammattitaitoa. Medialukutaito on kykyä käyttää erilaisia sähköisiä medioita tiedonhakuun, tuottaa sisältöä medioissa sekä kyvyn arvioida kriittisesti medioita. Ammatillisen verkkopedagogiikan hahmottamisessa ammatillisuus, ammattitaito ja verkko liitetään työhön, jossa käden työllä sekä ihmisten välisellä toiminnallisuudella on tärkeä rooli joko tekemisessä tai sen ohjaamisessa. (Haaga-Helia. Ammatillinen verkkopedagogiikka 2010, 7 – 8.)

Monikanavaisella havaitsemisella tarkoitetaan tilannetta, jossa verkkoa käytetään liikkumattomien ja liikkuvien kuvien katsomiseen ja tuottamiseen, puheen, musiikin ja muiden äänten kuuntelemiseen ja tuottamiseen sekä pelien ja simulaatioiden toiminnalliseen käyttämiseen ja tuottamiseen. Kyse ei ole aistijärjestelmien erillisyydestä vaan niiden yhteistoimijuudesta. Ammatillisessa verkkopedagogiikassa painotetaan kokonaisvaltaisuutta, ei yksittäisiä tai peräkkäisiä toisiinsa liittyviä havaintoja. Monikanavainen havainnointi on toimintaa, jossa on tietämistä (kognitiota) ja tekemistä (toimintaa). Toiminnallisuus verkkoympäristössä tarkoittaa passiivisuuden, tekemättömyyden ja pelkän vastaanottamisen ja seurailun vastakohtaa. Multimedia on vuorovaikutteinen kokonaisuus, jonka muodostavat kuvat, videot, animaatiot, äänet sekä käyttäjän toiminta. Verkossa multimedia voi olla hypermediaa, mikä tarkoittaa kerroksellista ja ristikkäistä elementistä toiseen siirtymistä. Ammatillinen verkkopedagogiikka hyödyntää multimediaa. Oppimisesta noin 80% tapahtuu virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella. Työpaikat ja työn tekeminen ovat tärkeimmät arkioppimisen ympäristöt. Ammatillisessa koulutuksessa työssä oppiminen liittyy siihen, että oppiminen kytketään tietoisesti aitoihin työtilanteisiin. Työssä oppimisen ohjausta voidaan tehdä verkossa, koska oppijat ja ohjaajat ovat fyysisesti eri paikoissa. (Haaga-Helia. Ammatillinen verkkopedagogiikka 2010, 8 – 11.)

Australiassa on pisimmälle tutkittu ja kehitetty sosiaalisen median liittymistä verkossa tapahtuvaan ammatilliseen koulutukseen ja oppimiseen. Sen lähtökohtana on ollut opetuksen ja oppimisen kolmijäsennys opettajakeskeiseen asiantuntijaopetukseen sekä työssä oppimiseen ja elämässä oppimiseen. Australiassa lähtökohta on ollut välittömässä yhteydessä työelämään. Kyse on ollut työelämän kehittämisestä, johon ammatillinen koulutus on kytkeytynyt. Sosiaalisen median käyttöä ammatillisessa oppimisessa on perusteltu sen voimaannuttavilla vaikutuksilla sekä halpuudella. (Haaga-Helia. Ammatillinen verkkopedagogiikka 2010, 14 -15.)

Ammatillinen verkkopedagogiikka pohjautuu gibsonilaiseen ekologiseen psykologiaan ja Jhon Shotterin ajatteluun ihmismielen ja ymmärryksen sosiaalisesta rakentumisesta. Molemmat rakentuvat samojen lähtökohtien pohjalle kuin ammatillinen oppiminen ja osaaminen. Gibsonilaisessa teorianmuodostuksessa keskeistä ovat kehollisuus ja toiminnallisuus. Havaitseminen-tietäminen-toimiminen on samansuuntaista kuin ammatillisuuden ymmärtämisessä. Tiedon hyödyntäminen sen soveltamisessa ja tietämisessä

kuuluu nykyaikana kaikkiin ammatteihin. Tietäminen toimintana on osa ammatillisuutta. Tietäminen kuitenkin tapahtuu ja kehittyy yhteistoiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Tässä mielessä ammatillisuus rakentuu sosiaalisesti. (Haaga-Helia. Ammatillinen verkkopedagogiikka 2010, 17.)

Gibsonilaisessa lähestymistavassa korostetaan havaitsemisen kokonaisvaltaista luonnetta. Gibsonilaisen ekologisen psykologian kulmakivi on tarjouma (affordance). Tarjoumat ovat olemassa ihmisille vain silloin, kun niistä on hyötyä tai ne mahdollistavat (afford) jotakin. Gibsonin teorian mukaan tarjoumat ovat objekteja, paikkoja, tapahtumia sekä niihin sisältyviä eliöitä, ihmisiä ja ihmisten monimutkaista käyttäytymistä ja toimintajärjestelmiä. Esimerkkinä ihmisten luomista toimintajärjestelmistä Gibson käytti postilaatikkoa, mikä mahdollisti ketjun kirjeen kirjoittamisesta ja lähettämisestä sen vastaanottamiseen ja lukemiseen. Gibson ei erottele mieltä ja ruumista, vaan sisäinen todellisuus ymmärretään kyvykkyytenä (capability) ja virittäytymisenä (attunement). Ihminen on virittäytynyt havaitsemaan tarjoumia ja tässä toteutuu samanaikaisesti ajattelemisen, tuntemisen ja aikominen. Tietoverkko sekä kommunikaatio- ja informaatiotekniikka havaitsemis- ja toimintaympäristönä on tarjouma. Verkossa tapahtuva audiovisuaalis-toiminnallisen vuorovaikutteisuuden ja havaitsemisen vahvistamisella lisää verkko tarjoumalaatua ja autenttisuutta. (Haaga-Helia. Ammatillinen verkkopedagogiikka 2010, 18 – 20.)

Opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstä on tarjouma, mikä saa katsojassaan aikaan reaktion. Se voi olla lisätiedon hankinta kutsuntalautakuntatyöstä, uuden tiedon soveltaminen käytäntöön tai keskustelu videon sisällöstä kutsuntojen eri ammattikuntien kanssa.

Ammatillinen verkkopedagogiikka ei ole tieteellinen käsite, vaan se liitetään verkon käytön taitoihin ja kyvykkyyteen, osaamiseen, työhön ja tietämiseen toimintana. Ammatillinen verkkopedagogiikka kytkee toiminnan ammatilliseen yhteyteen eli toisen asteen, ammatillisen aikuiskoulutuksen, ammattikorkeakoulutoiminnan ja työelämässä tapahtuvan oppimisen tilanteisiin ja tapahtumiin. Työ ammatillisen verkkopedagogiikan alueena liittyy työssä oppimiseen. Verkon avulla voidaan valmistella ja ohjata työssä tapahtuvaa tavoitteellista oppimista. Tietämisen oppiminen on keskeinen osa ammatillista verkkopedagogiikkaa. Ammatillinen verkkopedagogiikka kytkeytyy ammatillisuuteen ja ammattitaitoon kehollisuuden ja tietotyön kautta. Tietotyö viittaa siihen, että

tiedon etsiminen, tuottaminen ja käyttäminen verkon avulla on keskeinen osa ammattitaitoa. Ammatillinen verkkopedagogiikka käyttää multimediaa ja sosiaalista mediaa työvälineinään ja hyödyntää monikanavaisesti visuaalisia ja auditiivisia havaintojärjestelmiä. Ammatillinen verkkopedagogiikka kytkeytyy vahvasti työelämään ja sen kehittämiseen. Kehollisuuden, vuorovaikutuksen ja verkostojen rinnalla ammatillista verkkopedagogiikkaa kuvaavat taidot, osaaminen ja työ. Niistä muodostuu ammatillisen verkkopedagogiikan konteksti. (Haaga-Helia. Ammatillinen verkkopedagogiikka 2010, 30 – 32, 34.)

Opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstä kunnan edustajille pohjautuu ammatilliseen verkkopedagogiikkaan, koska kyse on verkon välityksellä tapahtuvasta ammatillisesta oppimisesta. Opetusvideon avulla voidaan myös valmistella työssä tapahtuvaa tavoitteellista oppimista.

6 VIDEON KÄYTTÖ EVANKELISLUTERILAISEN KIRKON NUORISOTYÖSSÄ

6.1 Konsultoinnin lähtökohdat

Toiminnallisissa opinnäytetöissä konsultaatioita voi käyttää lähteenä. (Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003, 64). Keräsin tietoa videon käyttämisestä opetuksen välineenä evankelisluterilaisessa kirkon nuorisotyössä haastattelemalla kirkkohallituksen verkko-työntekijää Juho Niemelää.

Valtakunnallinen lähestymistapa videon hyödyntämiseen evankelisluterilaisessa kirkon nuorisotyössä on perusteltua, koska myös kutsunnat ovat valtakunnallinen tapahtuma. Toteutin konsultoinnin käyttämällä laadullisen tutkimusmenetelmän keinoja. Puhelimesta tehty konsultointi oli muodoltaan teemahaastattelu (Liite 6) ja tallensin puhelun äänitallenteen asioiden varmistamiseksi jälkikäteen omalle tietokoneelle. Tein myös litteroinnin, mutta en ryhmitellyt tekstiä enkä analysoinut sitä tieteellisin menetelmin. Litteroinnin avulla etsin tekstistä toistuvia teemoja lukemalla tekstin useaan kertaan läpi

6.2 Seurakuntien digitaalinen nuorisotyö

Konsultaation perusteella selvisi, että evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyönojaajat mahdollistavat paikallisseurakunnissa ohjauksen avulla entistä enemmän nuoret tekemään itse videoita toisille nuorille. Yleisin julkaisukanava on youtube, mutta seurakunnilla on omiakin sosiaalisen median kanavia käytössään. Videoiden sisällöt liittyvät seurakunnan omaan toimintaan kuten leirien ja nuorten iltojen sisältöihin. Youtube toimii myös enenevässä määrin kirkon nuorisotyöntekijöiden henkilökohtaisena kanavana, joissa työntekijät tubettavat, eli kertovat omasta työstään. Nuoret löytävät videot helposti ja suosituimmilla ”tubetyöntekijöillä” voi olla yli 12 000 seuraajaa. Seurakuntien digitaalisella nuorisotyöllä on paikallisia eroja. Sotkamon seurakunta on toiminut edelläkävijän roolissa suhteessa siihen, miten videoita hyödynnetään opetuksen välineenä. Sotkamon seurakunnan nuorisotyö on tehnyt yhteistyötä elokuva-alan ammattilaisten kanssa yli kymmenen vuotta. Ammattilaiset opettavat nuorille lyhyt- ja pitkäkestoisten elokuvien tekoa ammattilaisten kuvauskalustolla. Kirkkohallitus on hankkinut oikeudet näihin elokuviin ja ne ovat kaikkien seurakuntien katseltavissa. (Juho Niemelä, henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2020.)

Tämän konsultoinnin perusteella video on sosiaalisen median formaatti, jota nuoret käyttävät entistä enemmän. Nuorilla on usein paremmat tekniset taidot videoiden tekemiseen, kuin nuorisotyöntekijöillä. Siksi kirkkohallitus myös kouluttaa yhteistyössä kirkon koulutuskeskuksen kanssa työntekijöitä ja jakaa sosiaalisen median tai kuntien, järjestöjen ja seurakuntien nuorisotyöntekijöistä muodostuvien verkostojen kautta ideoita ja hyviä käytänteitä arkityöhön. (Juho Niemelä, henkilökohtainen tiedonanto 4.2.2020.)

7 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tämä on toiminnallinen opinnäytetyö ja sen tarkoitus on perehdyttää uusi kunnan edustaja kutsuntalautakuntatyöhön. Kunnan edustajan tehtävä on tunnistaa kutsuntalautakunnassa tuen tarpeessa oleva nuori ja tarjota hänelle apua. Opinnäytetyön tavoitteena

on tehdä opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstä kuntien edustajille ja sitä kautta perehdyttää heitä kunnan edustajan työtehtäviin kutsuntalautakunnassa.

Opetusvideon käsikirjoitus perustuu asevelvollisuuslakiin ja kartoittavan kyselyn vastauksiin. Teen videon käsikirjoituksen prosessikirjoittamisen keinoin yhdessä aluetoimiston kanssa. Näin pystyn varmistamaan videolla näkyvän informaation oikeellisuuden ja lainmukaisuuden. Opetusvideon tavoite on antaa uudelle kunnan edustajalle valmiudet työn aloittamiseen kutsuntalautakunnassa. Jotta tavoitteeseen päästään, on videon oltava riittävän informatiivinen, lyhyt ja selkeä kokonaisuus. Valmis opetusvideo on Uudenmaan aluetoimiston omistuksessa.

8 OPETUSVIDEON KÄSIKIRJOITUKSEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

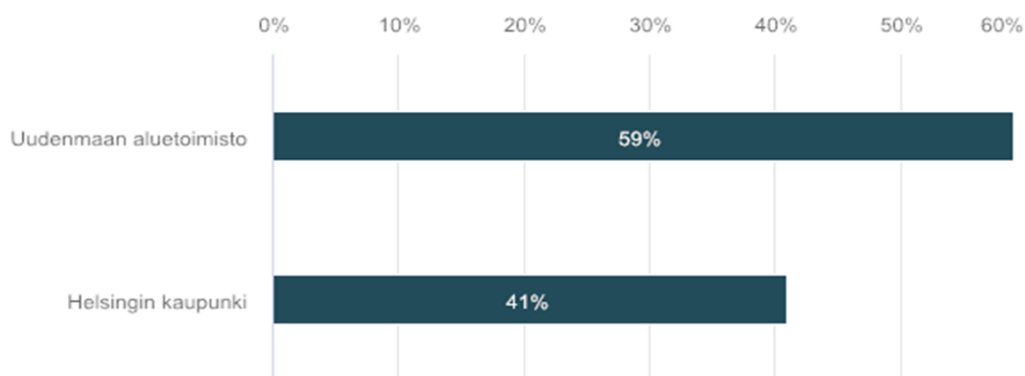
8.1 Taustakartoitus kutsuntoihin osallistuville kunnan ja puolustusvoimien edustajille

Selvitin kyselyn avulla Uudenmaan aluetoimiston sotilailta sekä Helsingin kaupungin kutsuntalautakuntien kunnan edustajilta, mitä he painottavat kunnan edustajan työssä. Koostin aluksi kyselyä varten omiin kokemuksiini pohjautuvia mielestäni tärkeitä tai vähemmän tärkeitä työvälineitä, taitoja, ominaisuuksia ja työtehtäviä, joista on hyötyä kunnan edustajan työssä. Mäkelän (2009) Pro gradu –tutkielman mukaan asiakkaan kohtaamisessa on tärkeää asiakkaan todellisuuden moniäänisyyden havaitseminen. Kohtaamiset ovat joskus hyvinkin pienten asioiden toimittamista, joiden sujuminen voi johdattaa asiakkaan oman elämän voimavarojen löytymiseen. (Mäkelä, M. 2009, 54 -55.) Autonomiataukeva sosiaalinen ilmapiiri edistää yksilön motivoitumista, hyvinvointia ja suorituksia. (Ikonen, P.-E. 2018, 267). Airan (2012) mukaan toimiva yhteistyö pohjaa siihen, että tiimin jäsenet kykenevät antamaan merkityksen tietämykselle tiimin yhteiseksi tietopääomaksi. (Aira, A. 2012, 95). Kysely kartoitti, minkälaisen painoarvon vastaajat antoivat vuorovaikutus-, motivointi- ja yhteistyötaidoille kunnan edustajan työssä. Ennen kyselyn lähettämistä pyysin palautetta sisällöstä Helsingin kutsuntojen edustajalta. Palaute oli myönteinen, eikä minun tarvinnut tehdä muutoksia sisältöön.

Esittelen kunnan edustajan keskeisimmät tehtävät kutsuntalautakunnassa laatimani strukturoidun kyselyn (Liite 5) tulosten avulla. Kysely on osa opetusvideon käsikirjoitusta. Toiminnallisessa opinnäytetyössä ei välttämättä tarvitse käyttää tutkimuksellisia menetelmiä ja usein suuntaa antava tieto on riittävä. (Vilka & Airaksinen 2003, 56, 58).

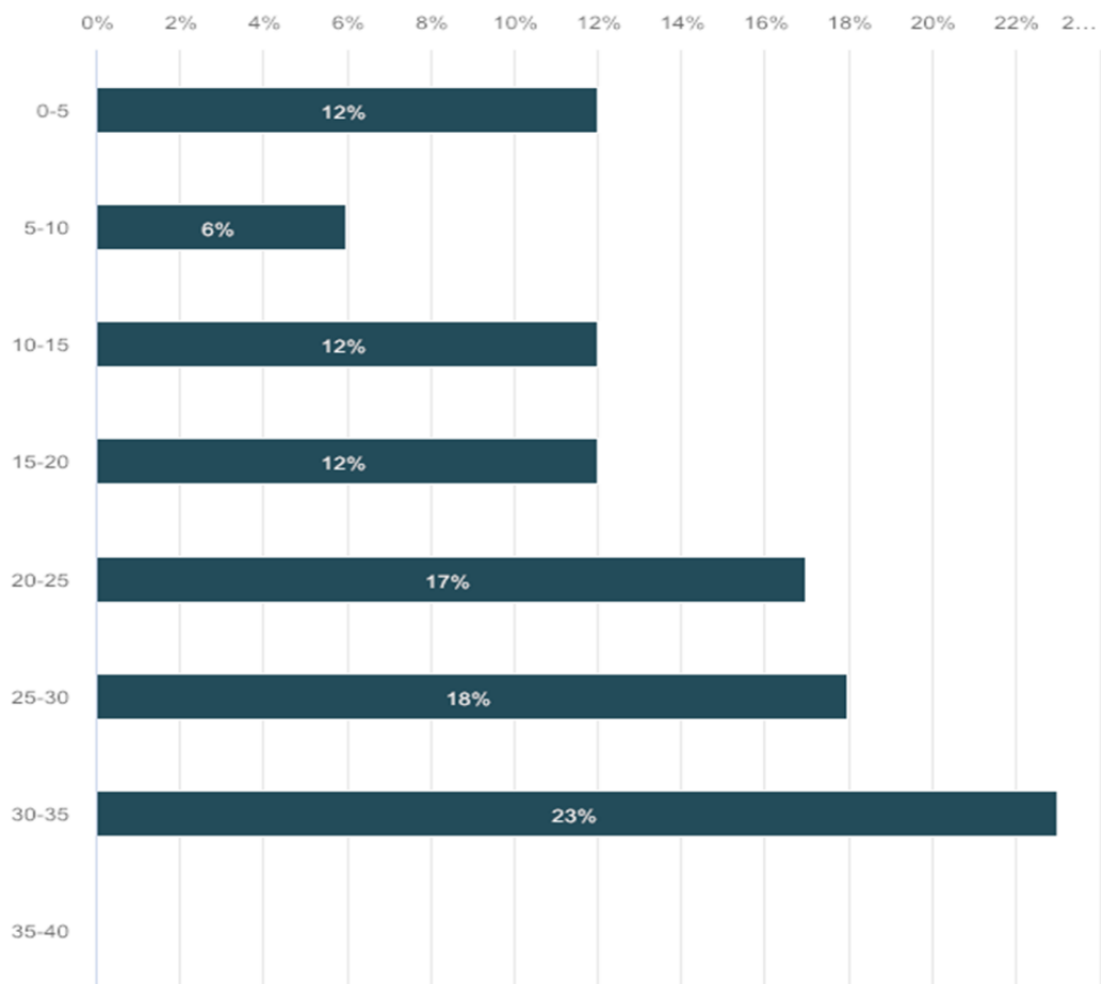
Käytin kvantitatiivisen tutkimuksen keinoja ja tein kyselyn Likertin asteikon mukaiseksi matriisiksi (asteikolla 1 – 4), jossa vastausvaihtoehdot väittämiin olivat 1=Täysin eri mieltä, 2=Osittain eri mieltä, 3=Osittain samaa mieltä ja 4=Täysin samaa mieltä. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 191, 200.) Toteutin kyselyn digitaalisesti Webropol-ohjelmalla ja siihen vastattiin anonyymisti. Lähetin kyselyn Uudenmaan aluetoimiston 14:lle sotilaalle sekä Helsingin kaupungin 11:lle kunnan edustajalle. Kyselyn alussa keräsin vastaajista taustoittavaa tietoa. Kyselyn lopussa oli mahdollista kommentoida vapaasti kyselyn osa-alueita.

Kyselyyn vastasi yhteensä 17 henkilöä, joista 10 (58,8 %) edusti Uudenmaan aluetoimistoa ja seitsemän (41,1 %) Helsingin kaupunkia (Kuvio 4).

Kuvio 4. Vastaajien työpaikka

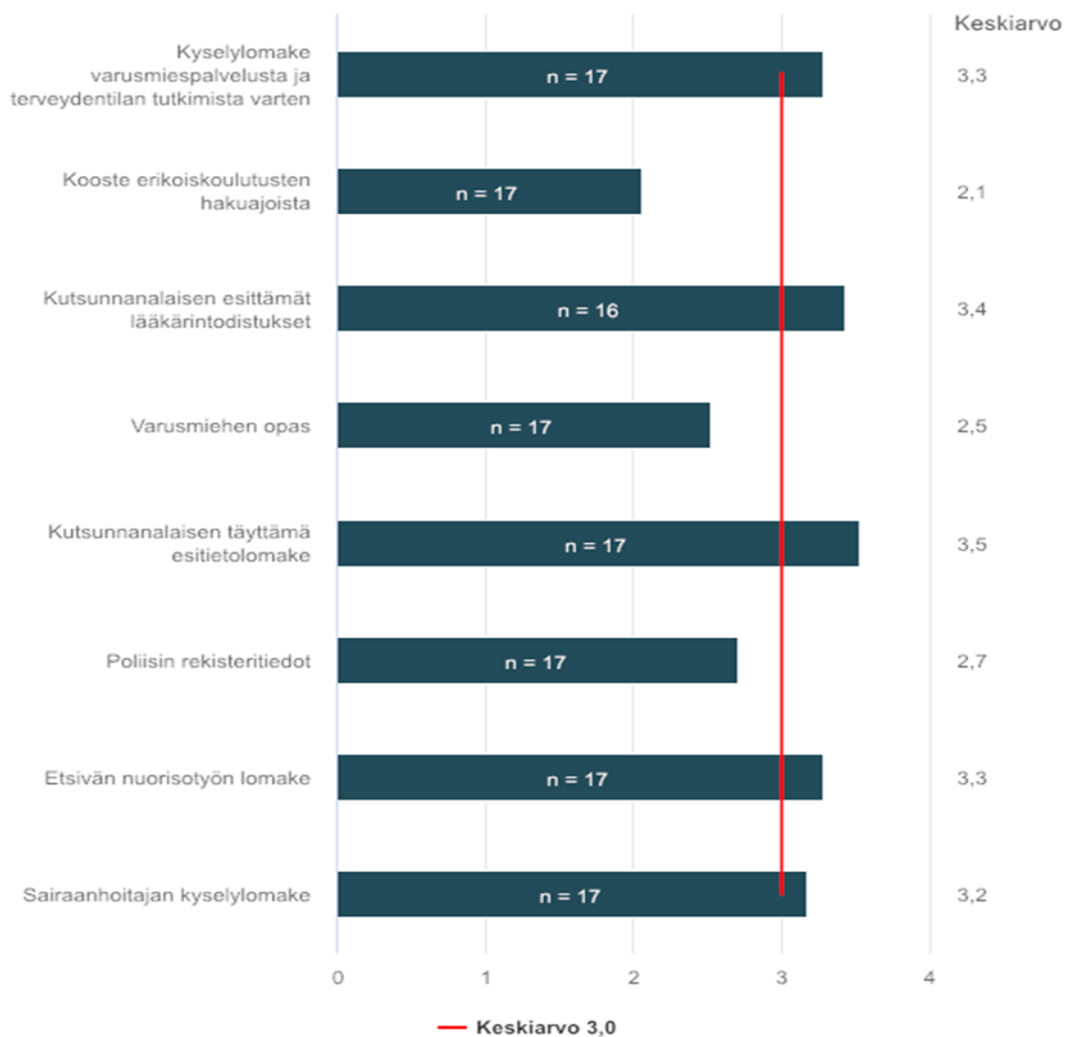
Vastaajilla oli työkokemusta (Kuvio 5) 30 – 35 vuotta neljällä (23,5 %), 25 – 30 vuotta kolmella (17,6 %), 20 – 25 vuotta kolmella (17,6 %), 15 – 20 vuotta kahdella (11,7 %) ja 10 – 15 vuotta kahdella (11,7 %) henkilöllä. Loppujen vastaajien työkokemus oli alle 10 vuotta. Vastausten perusteella voidaan sanoa, että kyselyyn vastasi kokeneita ammattilaisia sekä Uudenmaan aluetoimistosta että Helsingin kaupungilta. Kunnan edustajiin kuului vuonna 2019 yksi johtava ohjaaja ja yksi vastaava ohjaaja, kaksi ohjaajaa, kolme sosiaaliohjaajaa, yksi asukashuoltaja, kaksi sosiaalityöntekijää sekä yksi osastonhoitaja. (Helsingin kaupunki. Kaupungin edustajien nimeäminen kutsuntalautakuntiin 2019.)

Kuvio 5. Vastaajien työkokemus.

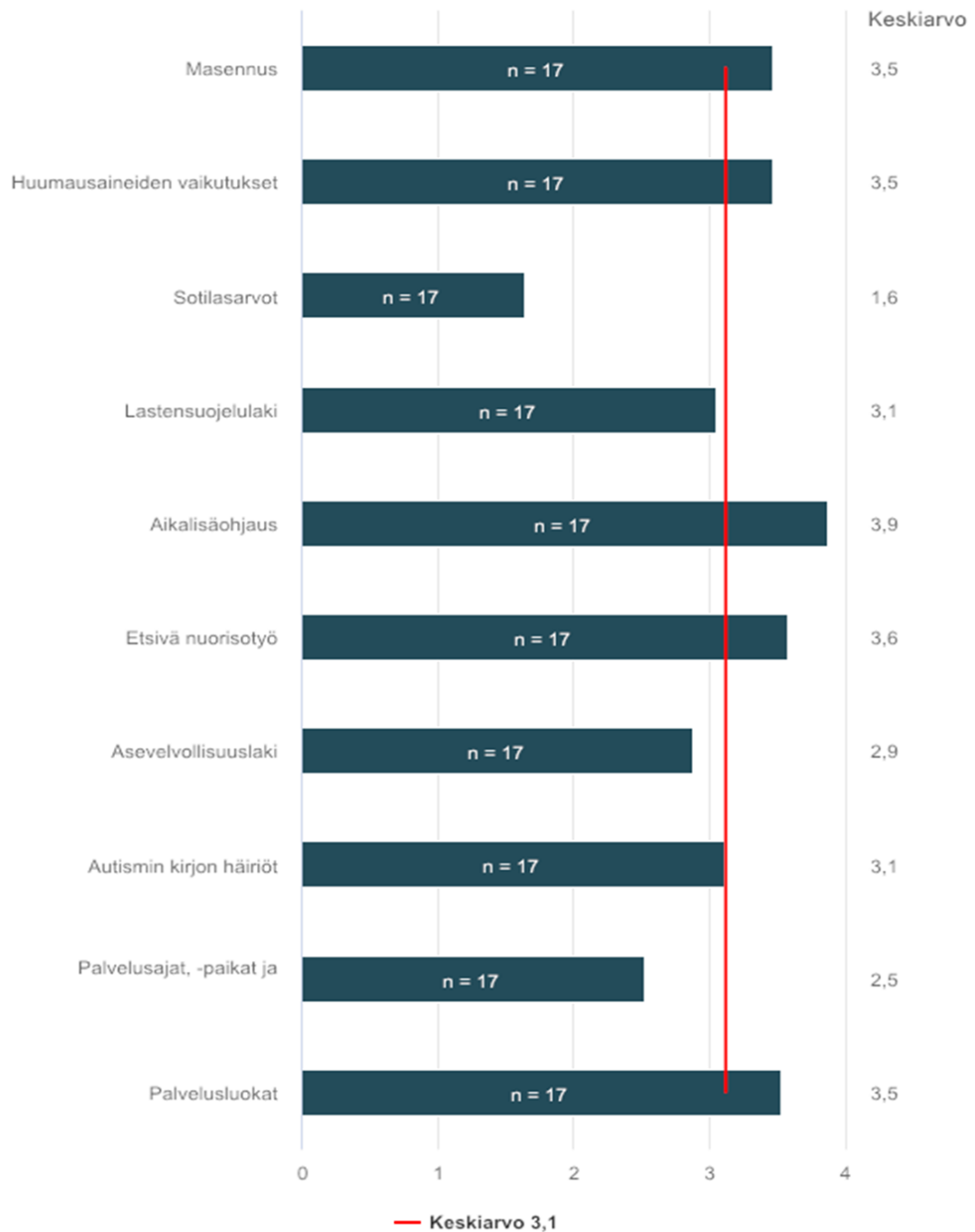
8.2 Kyselyn keskeiset tulokset

Kyselyyn vastanneista 64,7 % oli sitä mieltä, että tärkeimmät työvälineet kunnan edustajan työssä (Kuvio 6) ovat kutsunanalaisen täyttämä esitietolomake ja kutsunanalaisen esittämät lääkärintodistukset (62,5 %). Kolmanneksi tärkein (41,1 %) oli kyselylomake varusmiespalvelusta ja terveydentilan tutkimista varten (Liite 5). Esitietolomake ja edellä mainittu kyselylomake ovat yksi ja sama lomake. Puhekielessä lomakkeesta käytetään nimitystä esitietolomake. Vastauksista päätellen kaikki eivät välttämättä tiedä lomakkeen virallista nimeä.

Kuvio 6. Kunnan edustajan tärkeimmät työvälineet

Kyselyyn vastanneista selvä enemmistö (88,2 %) piti tärkeimpänä sitä, että kunnan edustaja tietää perusasiat aikalisäohjauksesta (Kuvio 7). Jaetulle toiselle sijalle (58,8 %) sijoituivat perustiedot huumausaineiden vaikutuksista ja etsivästä nuorisotyöstä. Jaetulle kolmannelle sijalle (52,9 %) sijoituivat perustiedot masennuksesta ja palvelusluokista.

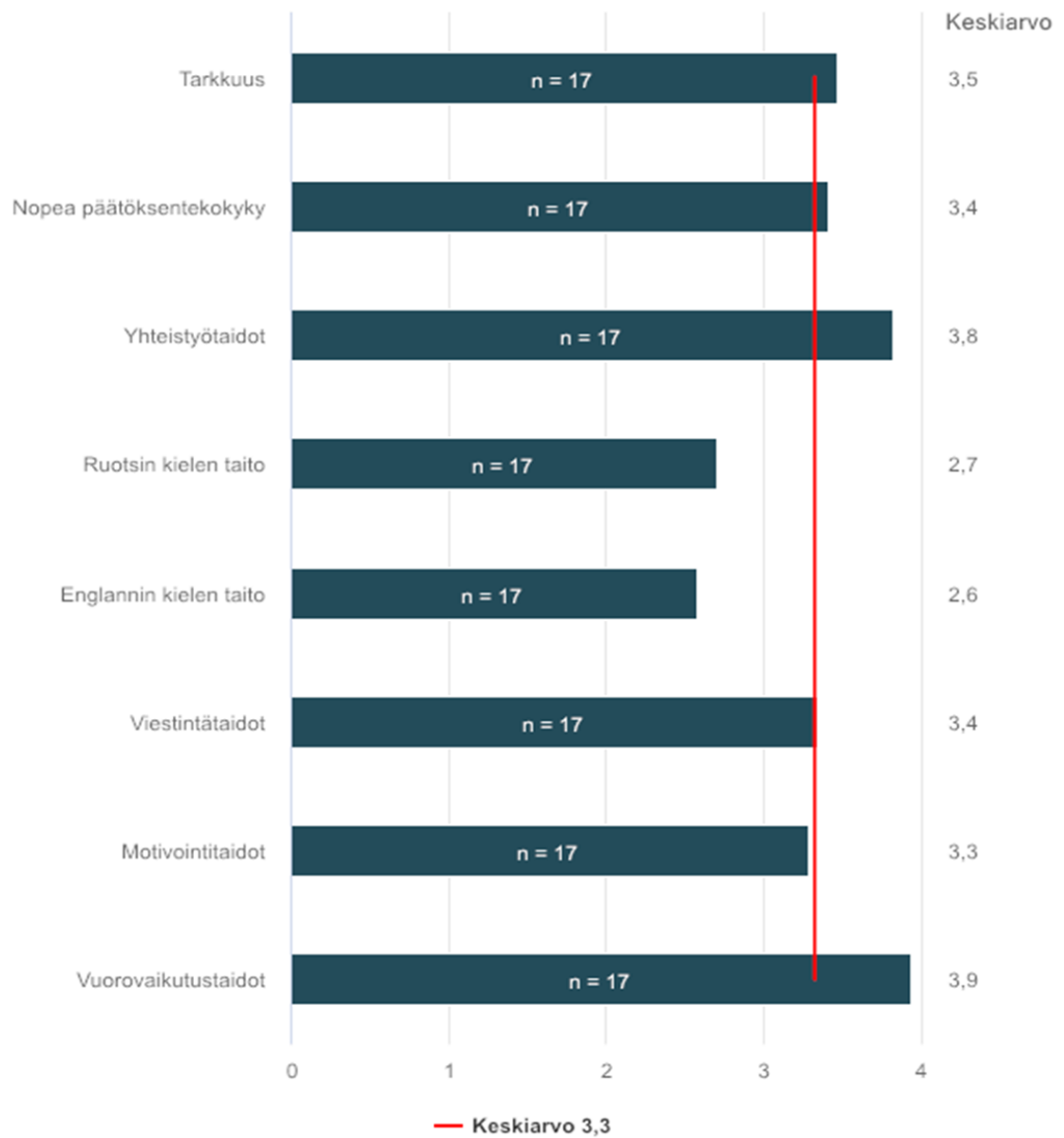
Kuvio 7. Kunnan edustajan tärkeimmät perustiedot.

Keskeisintä kunnan edustajan työssä oli kaikkien vastaajien (100 %) mielestä vuorovai-
kutus kutsunanalaisen kanssa (Kuvio 8). Jaetulle toiselle sijalle (94,1 %) sijoittuivat
yhteistyötaidot lautakunnan jäsenten kanssa sekä kutsunanalaisen ohjaaminen aikalaisä-
ohjaajan luokse. Huomionarvoista on, että etsivän nuorisotyön lomakkeen täyttäminen
oli vasta viidennellä sijalla (29,4 %).

Kuvio 8. Kunnan edustajan tärkeimmät taidot

Kyselyyn vastanneista (94,1 %) oli sitä mieltä, että kunnan edustajan tärkein ominaisuus on vuorovaikutustaidot (Kuvio 9). Toiselle sijalle (88,2 %) sijoittui yhteistyötaidot ja jaetulle kolmannelle sijalle (58,2 %) sijoittuivat tarkkuus ja nopea päätöksentekokyky.

Kuvio 9. Kunnan edustajan tärkeimmät ominaisuudet

Kyselyn kaksi viimeistä osiota olivat samat, mutta kysymys oli eri. Ensimmäisessä osiossa selvitin, missä tilanteissa on tärkeää, että kunnan edustaja saattaa kutsunnanalaisen aikalisäohjaajan luokse ja jälkimmäisessä osiossa selvitin samoilla kysymyksillä, missä tilanteissa on tärkeää, että kunnan edustajan täyttää kutsunnanalaisesta lomakkeen etsivään nuorisotyöhön. Huomionarvoista on, että kaksi viimeistä osiota on jostain syystä jäänyt joiltakin vastaamatta kokonaan.

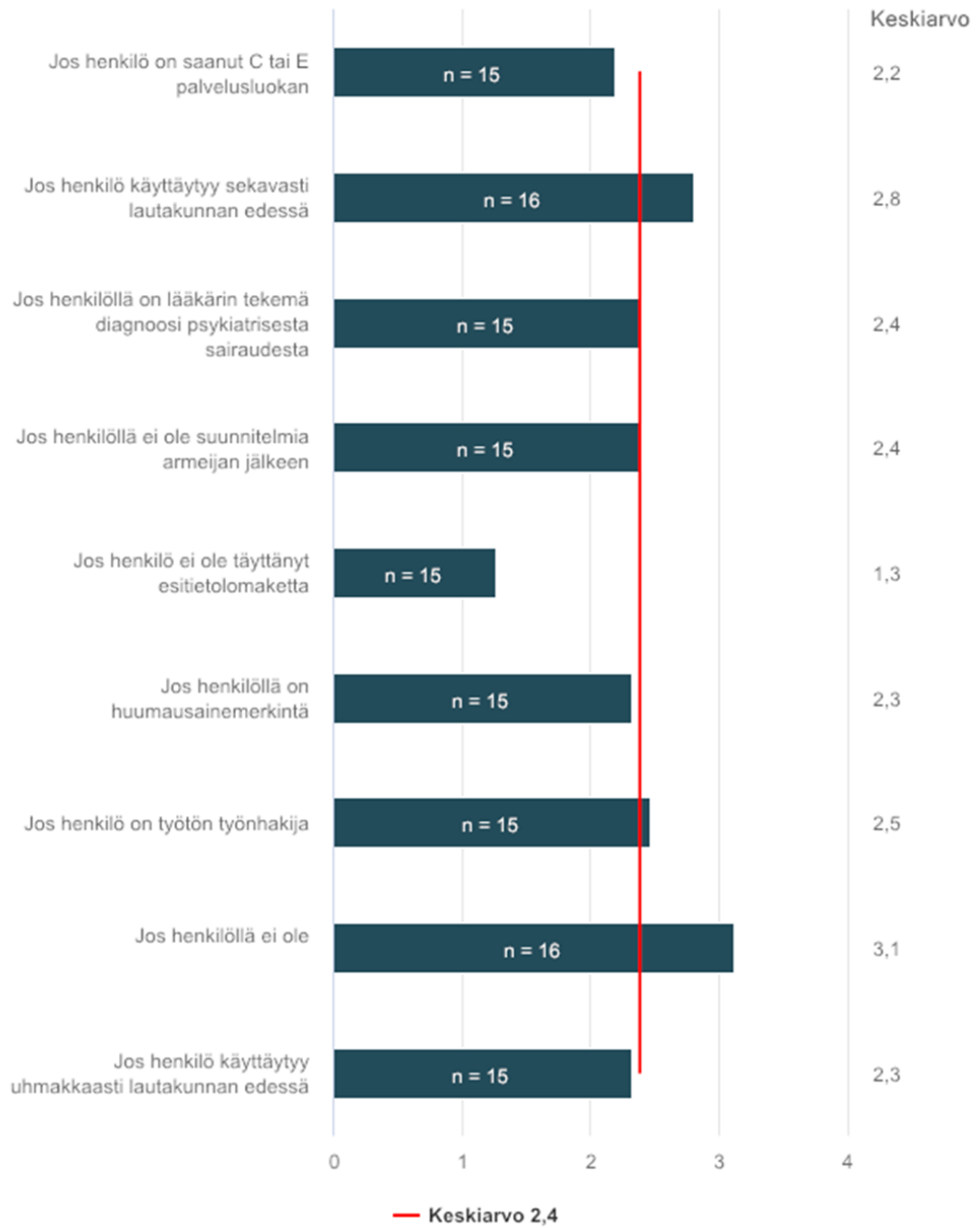
Vastaajista (82,3 %) oli sitä mieltä, että jos henkilöllä ei ole päiväohjelmaa, hänet on tärkeintä saattaa aikalisäohjaajan luokse (Kuvio 10). Toiseksi tärkeimpänä (41,1 %) pidettiin niitä tilanteita, joissa henkilöllä ei ole suunnitelmia armeijan jälkeen tai hän käyttäytyy sekavasti lautakunnan edessä. Kolmanneksi tärkeimmäksi sijoittui (23,5 %) tilanne, jossa henkilö on työtön työnhakija. Jos henkilö on saanut C tai E-palvelusluokan, vastaajista (11,7 %) ohjaisi hänet aikalisäohjaajan luokse.

Kuvio 10. Kunnan edustajan saatettava nuori aikuisohjaajan luokse

Työkokemukseni perusteella Helsingin kutsuntalautakuntatyössä kunnan edustajat eivät ole ohjanneet nuoria mekaanisesti aikalisäpalveluun E- tai C-palvelusluokkapäätöksen perusteella. Nuori on ohjattu aikalisään, kun tuen tarve on tunnistettu eikä hänellä ole ennestään terveydentilansa takia hoitokontaktia. Nuoren päihde- ja mielenterveys -ongelmat ovat näkyneet kutsuntalautakunnassa usein nuoren päiväohjelman puuttumisena.

Vastaajista (31,2 %) oli sitä mieltä, että tilanteessa jossa henkilöllä ei ole päiväohjelmaa, olisi tärkeintä myös täyttää etsivän nuorisotyön lomake (Kuvio 11). Vastaajista (13,3 %) piti tärkeimpänä, että kunnan edustaja täyttäisi lomakkeen etsivään nuorisotyöhön, jos henkilöllä ei ole suunnitelmia armeijan jälkeen. 25 % oli sitä mieltä, että lomake on tärkeintä täyttää, jos henkilö käyttäytyy sekavasti lautakunnan edessä. Jos henkilö on saanut C tai E-palvelusluokan, kukaan vastaajista (0 %) ei pitäisi tärkeimpänä lomakkeen täyttämistä etsivään nuorisotyöhön.

Kuvio 11. Kunnan edustajan on täytettävä etsivän nuorisotyön lomake

Kyselyn lopussa oli neljä eri mainintaa nuorisotyöstä:

”Työtehtävä nuorten/sairaanhoidon/nuorten sosiaalityön parissa antaa parhaan lähtökohdan lautakunnassa menestyksekkäästi toimimiseen.”

”Ei ole etsivän nuorisotyön lomaketta juurikaan lautakunnissa näkynyt. Sen vuoksi sen käyttöä ei ole ollut.”

”Yhteistyö muiden lautakunnan jäsenien kanssa on tärkeintä ja, että sovitaan ”pelisäännöt. Ennen kutsuntapäivän alkua on tärkeää käydä tervehtimässä/esittäytymässä esim. Aikalisän ja muiden työntekijöille. Etsivän nuorisotyön lomake on itselleni ihan tuntematon asia. En ole sitä koskaan siellä nähnyt/käyttänyt.”

”Hienoa, että Uudenmaan kutsunnoissa alkaa useimmissa lautakunnissa olla jo sosiaali- ja nuorisotyön ammattilaisia tukemassa merkittävällä tavalla lautakuntatyöskentelyä ja samalla erityisesti syrjäytymisvaarassa tai muutoin tuen tarpeessa olevia nuoria. Tavoitteena tulisi olla, että nuorten tukena olisi kutsunnoissa niin etsivä nuorisotyö, ohjaamo, liikuntapalvelut ja suunterveydenhoito sekä lisäksi jo edellä mainittu alan ammattilainen kunnan edustajana kutsuntalautakunnissa.”

Kyselyyn vastasi joukko ammattilaisia, jotka ovat vastanneet Helsingin kutsuntojen toteuttamisesta useiden vuosien ajan. Vaikka Helsingin kutsunnat noudattavat samaa kaavaa ja rakennetta kuin kaikkien eri aluetoimistojen järjestämät kutsunnat, näkyvät vastauksissa Helsingin kutsuntojen painotukset. Näitä painotuksia sisällytän opetusvideon käsikirjoitukseen. Helsingin kutsunnoissa aikalisäohjaus vaikuttaa korvanneen etsivän nuorisotyön, vaikka puolustusvoimien on luovutettava tiedot etsivälle nuorisotyölle nuorisolain perusteella sellaisesta nuoresta, joka vapautetaan palveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen vuoksi tai joka keskeyttää palveluksen. (L1285/2016.)

Kunnan edustajan keskeinen rooli kutsuntalautakunnassa on tunnistaa tuen tarpeessa oleva nuori siitä joukosta, joka päivän aikana käy lautakunnassa. Suurimmalla osalla asiointi on nopeaa, koska nuoren asiat ovat kunnossa. Tunnistaminen vaatii työvälineiden hallintaa, hyviä vuorovaikutustaitoja nuoren kanssa sekä tietoa nuoren kehityksestä

sekä siihen vaikuttavista riskitekijöistä. Kunnan edustajan on otettava koko ammattitaitonsa käyttöön nuoren tuen tarpeen tunnistamiseksi ja kun tuen tarve on tunnistettu, motivoida nuori aikalisäohjaajan luokse. Aikalisäohjaus on vapaaehtoista ja siksi motivointi on tärkeä osa kunnan edustajan työtä. Jos tuen tarve on tunnistettu nuoren antamien tietojen ja nuoren kanssa käydyn keskustelun avulla, kunnan edustaja pyytää nuorta seuraamaan kunnan edustajaa aikalisäohjaajan luokse. Kunnan edustaja kertoo lyhyesti aikalisäohjaajalle, miksi hän on saattanut nuoren aikalisäohjaukseen ja palaa takaisin kutsuntalautakuntaan. Asioituaan aikalisäohjaajan luona, nuori saa poistua kutsunnoista. Tämä opinnäytetyö ei selvittänyt sitä, kuuluuko nuorisolain tarkoittama tietojen luovuttaminen etsivälle nuorisotyölle kutsuntalautakunnan kunnan edustajan tehtäviin tai onko siihen olemassa kuntakohtaisia ratkaisuja.

8.3 Opetusvideon käsikirjoittamisen vaiheet

Käsikirjoituksen ensimmäinen vaihe käynnistyi viikkoa ennen kuvauspäivää, kun aluetoimiston yhteyshenkilöni ilmoitti saaneensa ammattikuvaajan Maavoimien Combatkameratiimistä kuvaamaan kutsuntoja. Aluetoimiston päällikkö määritteli kuvauspäivän jonka jälkeen kirjoitin alustavan asevelvollisuuslakiin ja Helsingin toteuttamistapaan pohjautuvan käsikirjoitussuunnitelman kommentoitavaksi yhteyshenkilölleni Uudenmaan aluetoimistoon. Liitin videon kuvaajan mukaan keskusteluun. Päädyimme videon käsikirjoituksen ensimmäisessä vaiheessa ehdotukseni mukaan siihen, että kuvataan mahdollisimman paljon Helsingin kutsuntapäivää kronologisessa aikajärjestyksessä aamusta alkaen. Tavoitteena oli kuvata mahdollisimman paljon materiaalia kutsuntapäivän eri vaiheista ja toimijoista videon leikkausta varten. Lisäksi sovimme, että tietosuojan varmistamiseksi aikalisäohjauksen kuvaaminen suoritetaan näyttelemällä varsinaisen kutsuntapäivän lopuksi. Yhteyshenkilö lupasi järjestää paikalle vapaaehtoisia varusmiehiä näyttelemään tilannetta, jossa kunnan edustaja tunnistaa tuen tarpeessa olevan nuoren ja ohjaa aikalisäohjaajan luokse. Lupauduin toimimaan näytellyssä osuudessa kunnan edustajana ja yhteyshenkilöni toimisi lautakunnan puheenjohtajana. Lautakunnan sihteeriksi lupautui yksi paikalla olleista sotilaista. Tässä vaiheessa suunnitelmana olisi, että videon lopullinen muoto noudattaisi digitarinan (Kumpulainen 2011, 54 – 55.) periaatteita jolloin leikattuun versioon liitettäisiin myöhemmin erikseen taustakertojan ääni.

Vaihe 1: käsikirjoitus kuvauspäivänä 20.11.2019

01 Ulkokuvalla ja otsikoinnilla voisi aloittaa.

Otsikko: ”Toiminta kutsuntalautakunnassa - opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstö kuntien edustajille”

02 Kutsuntapäivän avaustilaisuudesta kuvaa kronologisessa aikajärjestyksessä.

Henkilöllisyyden tarkastaminen

Ilmoittaminen aluetoimiston päällikölle

Päällikön puhe

Kunnan edustajan puhe

Videot (Veteraanien perintö, Varusmies-video)

Terveyskyselyyn vastaaminen

Kutsuntainfo

Edellä mainitut voisivat tulla lyhkäisinä otteina osittain äänen kera ja vaihtuvina kuvina, niin että kuvan ohien liitetään tilanteen mukainen otsikointi

03 Infon jälkeen seuraava järjestys (tässä voi olla kuvaa jonottamisesta)

Sairaanhoidajat

Lääkärit (kaikki ei käy) Tässä maininta niistä syistä miksi osa nuorista käy kutsunnoissa lääkärintarkastuksessa

Pitäisikö tässä kohtaa olla kuvaa muista toimijoista joita nuori kohtaa kutsunnoissa (kohta 6) lukuun ottamatta aikalisäohjausta, se tulisi sitten lopuksi

Lautakunta

04 Kutsuntalautakuntatyöskentely (pääfokus).

Ensin kuvaa tyhjästä pöydästä, missä näkyvät tehtäväkyltit, otsikossa voisi vielä mainita keitä lautakunnassa työskentelee.

Yleistä kuvaa kolmesta lautakunnasta, joista yksi palvelee myös ruotsin kielellä. Tässä voisi olla otsikoinnissa, että kaikki lautakunnat palvelevat suomen lisäksi myös tarvittaessa englannin kielellä.

Alaotsikossa voisi näkyä kuinka monta päivää kolme lautakuntaa työskentelee yhteensä ja montako päätöstä suurin piirtein tehdään päivittäin ja yhteensä Helsingin kutsuntojen kuluessa.

Kuvien aikana käydään otsikoinnin avulla lautakunnan jäsenten välistä työnjakoa.

Käydään läpi työvälineet.

Kantakortti sisältöineen (vaikuttaa oleellisesti päätöksen tekoon).

05 Kunnan edustajan tehtävät

Korostetaan Helsingin toimintamallina.

Korostetaan kunnan edustajien olevan Helsingissä kokeneita sosiaalialan ammattilaisia
Käydään erikseen kuvan avulla tilanteita läpi, joissa kunnan edustaja ohjaa aikalisäpalveluun.

Korostetaan sitä, että jos nuorella on ongelmia mutta hän on avun piirissä, ei ohjata aikalisäpalveluun.

Käydään läpi E- ja C-palvelusluokat otsikoilla Todetaan ettei tuen tarjoaminen nuorelle ole mekaanista toimintaa vaan perustuu tuen tarpeen tunnistamiseen.

Korostetaan aikalisäohjauksen hoitavan Helsingissä nuoren ohjaamisen tukipalveluihin.

Korostetaan aikalisäohjaajien olevan Helsingissä kokeneita sosiaalialan ja terveydenhuollon ammattilaisia.

06 Esittely, keitä toimijoita Helsingin kutsunnoista löytyy kutsuntalautakunnan lisäksi

Aikalisäohjaaja

Kuvaa taisteluvyön sovittamisesta

Kuvaa sotilaskodista

Suun terveydenhuolto

Liikunnan ohjaaja

Sotilaskotiyhdistys

Poliisi

Varusmiehet

Terveyspalveluista ja aikalisäohjauksesta riittää ovesta ja siinä olevasta ammattinimike-lapusta kuvaa, muista toimijoista yleiskuvia toimija toimijalta Kuvien yhteyteen vielä erikseen otsikko toimijan ammattinimikkeen mukaan ja lyhyesti alaotsikoilla tehtävät kutsunnoissa.

Kuvauspäivänä minä ja aluetoimiston yhteyshenkilö olimme irtautuneet normaalista kutsuntalautakuntatyöstä koko päiväksi videon kuvaamista varten. Liikuimme kuvaajan kanssa aamusta alkaen ja varmistimme omalta osaltamme, että videoon saatiin käsikirjoituksen mukainen materiaali. Kuvaus kesti useamman tunnin. Aikalisäohjaustilanteita näyteltiin neljä eri tilannetta, missä kaksi varusmiestä näytteli keksittyjen C- ja E- palveluluokkapäätöksen saaneita nuoria. Kutsuntalautakunta muodostui oikeista lautakunnan jäsenistä. Tilanteet pyrittiin näyttelemään mahdollisimman realistisesti. Tunnistin tuen tarpeet edellä mainituissa tilanteissa ja kuvaaja kuvasi nuoren ohjaamisen aikalisäohjaan luokse.

Vaihe 2: käsikirjoitus ennen videon leikkaamista 17.2.2020

Sovimme kuvauspäivänä kuvaajan kanssa, että videon leikkaamisella ei ole kiire ja leikkaaminen siirretään alkuvuoteen. Lähetin kuvaajalle helmikuussa 2020 videon leikkaamista varten sähköpostilla muistutuksena alkuperäisen käsikirjoituksen ja videon painotukset. Painotin opetusvideon kohderyhmää (kuntien edustajat), opetusvideon sisällöllistä fokusta kutsuntalautakuntatyössä ja opetusvideon formaattia eli 3-5 minuuttia kestävä digitarinaa, missä olisi taustamusiikkia ja otsikoita tarinankerronnan lisäksi.

Kuvaaja vastasi sähköpostiin 20.2.2020 ja kertoi että leikattuun videoon pitäisi tehdä erikseen käsikirjoitettu tarina ja tarinan leikkaaminen yhteensopivaksi nopeasti vaihtuvaan kuvaan veisi niin paljon aikaa, ettei siihen ollut mahdollisuuksia ajallisesti. Kuvaajan näkemys oli, että videossa olisi taustamusiikki ja otsikoita. Jouduin luopumaan digitarinasta, mutta mielestäni kuvaaja oli oikea henkilö päättämään asiasta.

Vaihe 3: käsikirjoitus videon leikkaamisen jälkeen 1.3.2020

Kuvaaja lähetti minulle ja aluetoimistolle leikatun opetusvideon esitarkastettavaksi sähköpostilinkkinä. Videon kesto oli noin kaksi minuuttia ja se noudatteli kuvauspäivän käsikirjoitusta. Kuvaaja oli selkeisiin kohtiin laittanut otsikoita ja jättänyt joitakin kohtia otsikoimatta. Kuvaaja oli valinnut taustamusiikin leikattuun videoon. Koska video oli lyhyempi kuin alkuperäinen suunnitelma oli eikä videossa ollut tarinan kertojaa, lähetin kuvaajalle ja aluetoimistoon sähköpostia, missä kävin vaihtuva kuvat ja tekstit kohta

kohdalta läpi. Esitin omat vaihtoehdoni informaatioteksteille, kuvien järjestykselle ja painotin kahta asiaa: lyhyessä opetusvideossa pitää olla tarjolla tarkempaa informaatiota otsikoiden lisäksi, eikä voi hukata aikaa painottamalla Helsingin mallia vaan on entistä selkeämmin keskityttävä kunnan edustajan työhön lautakunnassa kyselyn vastausten avulla. Lähetin tekstilisäysehdotukseni kuvaajalle ja aluetoimistoon kommentoitavaksi:

1. Kuva sairaanhoitaja-kylistä: Sairaanhoitaja tarkistaa terveyskyselyjen vastaukset kutsuntalautakuntaa varten.
2. Kuva lääkäri-kylistä: Lääkäri tekee palvelusluokkakelpoisuusesityksen kutsuntalautakunnalle.
3. Kuva nuorten kengistä: Kutsunnoissa nuoren jaksamisesta ja hyvinvoinnista huolehditaan.
4. Kuva sotilaskodista: Sotilaskotiyhdistys tarjoaa ilmaista välipalaa nuorille.
5. Kuva suuhygienististä: Suun terveydenhuolto. Ammattilaiset neuvovat ja ohjaavat nuoria suuhygieniassa.
6. Kuva liikuntaohjaajasta: Liikuntapalvelut: Ammattilaiset neuvovat ja kertovat kunnan liikuntapalveluista.
7. Kuva kutsuntalautakunnasta: Jokainen nuori käy kutsuntalautakunnassa.
8. Kuva kunnan edustaja kylistä: Voisi olla teksti: Keskeinen tehtävä tunnistaa tuen tarpeessa olevat nuoret ja ohjata heidät aikalisäohjaajan luokse.
9. Kuva puheenjohtaja-kylistä: Voisi olla teksti: Päättää palveluskelpoisuusluokasta. Neuvoa nuorta asevelvollisuusasioissa. Allekirjoittaa palvelukseenastumismääräyksen.
10. Kuva kutsunta sihteerin kylistä; Voisi olla teksti: Tarkistaa nuoren henkilöllisyystiedot. Näkee rikostiedot. Neuvoa nuorta asevelvollisuusasioissa. Tulostaa palvelukseenastumismääräyksen.
11. Kuva nuoresta. Teksti: Jokainen nuori kohdataan.
12. Kuva kutsuntalautakunnasta. Työn lähtökohtia ovat: hyvät yhteistyötaidot, vuorovaikutustaidot, motivointitaidot, työvälineiden hallinta sekä nopea päätösten tekokyky. Kohderyhmä C- ja E-päätöksen saaneet nuoret ja Kun tuen tarve on tunnistettu, nuori motivoidaan Aikalisäpalveluun. Kun nuori on saanut palvelukseenastumismääräyksen, kunnan edustaja ohjaa nuoren aikalisäohjaajan luokse.
13. Loppuruutu mikä oli mustana: Voisi lisätä tekstin: Lisätiedot: Uudenmaan aluetoimisto ja Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Tuen tarpeessa olevan

nuoren tunnistaminen kutsunnoissa - Opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstä kunnan edustajille.

Uudenmaan aluetoimisto muokkasi esitystäni lisäämällä informaatiota ehdottamiini teksteihin sekä korjasi sanamuotoja ja lisäsi painotuksia. Painotukset koskivat poliisin roolia kutsunnoissa sekä niitä toimijoita, joita Helsingin kutsunnoissa ei vielä ole: etsivää nuorisotyötä (haastavimmat tapaukset), ohjaamopalveluita (opiskeluun, asumiseen, työllisyyteen liittyvät asiat ja lievemmat terveysturheet).

Videon informaatiotekstit pohjautuivat asevelvollisuuslain määrittämiin kutsuntojen ja kutsuntalautakunnan tehtävistä sekä kyselyn tuloksiin. Valitsin tuloksista ne vastaukset, mitä oli pidetty tärkeimpinä asioina kunnan edustajan työssä. Jouduin luopumaan videon keston vuoksi kutsunanalaisen täyttämän esitietolomakkeen esittelystä, vaikka sitä pidettiin tärkeänä työvälineenä kunnan edustajan työssä. Video on tehty uusien kunnan edustajien perehdyttämiseen kunnan edustajan työhön ja siksi kunnan edustajan roolia on erikseen korostettu. Videolla nuori tuottaa tietoa kutsuntalautakuntaa varten täyttämällä terveyskyselyä sekä käymällä lääkärissä ennen lautakuntaa. Kutsuntalautakuntaa on kuvattu vuorovaikutteiseksi tilanteeksi, missä keskustelu käydään nuoren kanssa vaikka nuorta ei varsinaisesti kuvatakaan.

8.4 Opetusvideon arviointi ja hyödynnettävyys

Valmis video arvioitiin Uudenmaan aluetoimistossa 29.4.2020. He vastasivat kolmeen lähettämäni kysymykseen (Liite 8) sähköpostilla. Kysymykset kartoittivat Uudenmaan aluetoimiston näkemyksiä siitä, kuinka hyvin opetusvideossa välittyy kunnan edustajan rooli ja mikä on Uudenmaan aluetoimiston näkemys opetusvideon hyödynnettävyydestä. Lopuksi oli mahdollista vastata vapaasti.

Arvion perusteella kutsuntavideo antaa hyvän kokonaiskuvan siitä, mitä kutsunnoissa tapahtuu ja mitä toimijoita kutsuntoihin osallistuu. Arvion mukaan kunnan edustajan rooli tulee videossa selkeästi esille.

”Kunnan edustaja on heti alussa avaamassa tilaisuutta, jossa hän tuo kaikille kutsuntoihin osallistuville kunnan tervehdyksen ja edustaa kuntaansa. Kunnan edustaja on mukana kutsunnan alusta aina kutsuntatilaisuuden loppuun. Kunnan edustajan tehtävä on kohdata jokainen nuori tilaisuudessa.”

”Kunnan edustajan rooli on tärkeä myös Kutsuntalautakunnassa. Hänellä on oma selkeä rooli ja tehtävä lautakunnan jäsenenä. Hän on läsnä kun nuoren asiaa käsitellään yhdessä nuoren kanssa ja kunnan edustaja kartoittaa samalla mahdollista tuen tarvetta. Kunnan edustaja tietää oman kuntansa toimintatavat ja osaa ohjata nuoren oikeaan paikkaan tuen saamiseksi. Kutsuntalautakunta tarvitsee kunnan edustajan osaamista erityisesti silloin kun huomataan nuorella tuen tarvetta. Mielestäni tämä tuli esille selkeästi videolla.”

Arvion mukaan video soveltuu hyvin uusien kunnan edustajien perehdyttämiseen kutsuntalautakuntatyöhön. Video soveltuu arvion perusteella myös laajempaan koulutuskäyttöön.

”Aluetoimiston näkökulmasta videota voi hyödyntää myös lautakunnan jäsenten, puheenjohtajan ja sihteerin kouluttamiseen. Samoin video toimii hyvänä perehdyttämismateriaalina ensikertaa kutsuntoihin osallistuvien toimihenkilöiden perehdyttämiseen. Näitä toimihenkilöitä ovat esimerkiksi kaikki sotilaat, jotka toimivat lautakunnissa tai kutsuntaupseereita. Video toimii myös puolustusvoimien sihteerien kouluttamisen apuna, jotka toimivat kutsunnoissa toimihenkilöinä. Poliisien perehdyttämiseen sekä muiden kuntien kunnan edustajien perehdyttämiseen tullaan varmasti hyödyntämään videota. Tätä aiotaan jatkossa hyödyntää myös aluetoimiston oman henkilöstön kouluttamisessa perehtymiseen liittyen, sillä kutsunnat Uudellamaalla koskee jokaista aluetoimiston henkilökuntaan kuuluvaa, siviiliä ja sotilasta.”

Saadun palautteen perusteella vastaavaa videota ei ole aiemmin tehty. Arvion mukaan video on onnistunut asettamaan nuoren kutsuntojen keskiöön. Lopputulosta pidettiin onnistuneena.

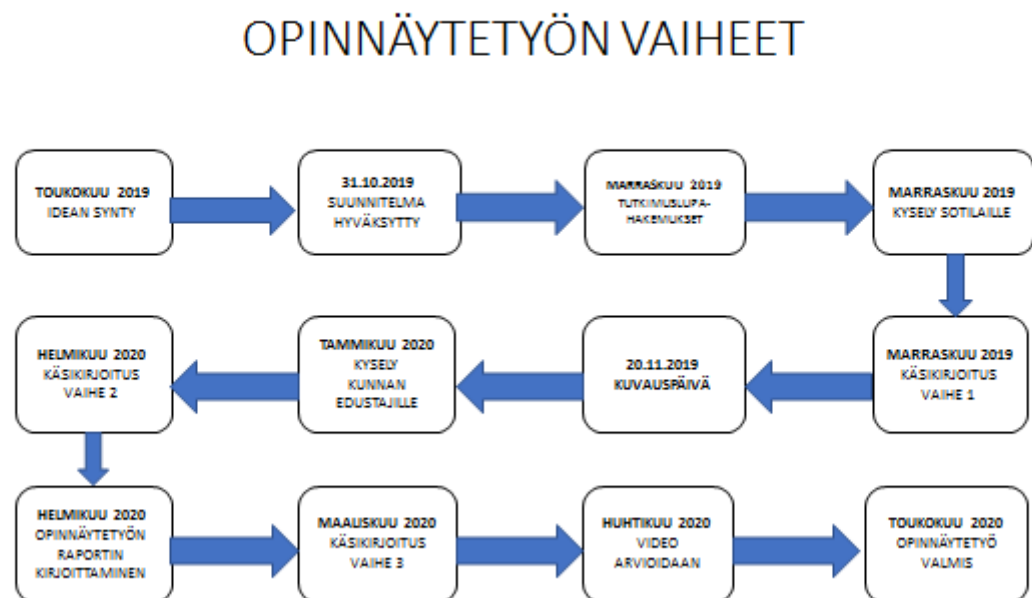
”Tämän kaltaista videota ei ole aikaisemmin tehty, etenkin kunnan edustajan näkökulmasta. Video on hyvä ja tiivis. Video on varmasti pitkäaikainen koulutusväline jo

aikaisemmin mainituissa tilanteissa ja koulutuksissa sekä perehdyttämisessä. Video antaa nopean ja tiiviin läpiviennin siitä, mistä kutsunnoissa on kyse -Nuoresta. Viitikon opinnäytetyön lopputulos on mielestäni erittäin onnistunut ja siihen on osattu tiivistää oleellinen lyhyeen aikaan.”

”Kutsunnoissa on kyse nuoresta ja siellä on vielä mahdollisuus ottaa koppi koko ikäluokan nuorista miehistä kertaalleen ennen aikuisuutta. Tämä video antaa kuvan siitä, että nuori on tärkeä ja häntä tuetaan matkalla aikuisuuteen vielä kunnankin voimin ja nuorta ei jätetä yksin jos hän tarvitsee tukea. Opinnäytetyön aihe on hyvin ajankohtainen ja tärkeä. Viitikon opinnäytetyössä näkyy Viitikon oma tausta kunnanedustaja lautakunnassa sekä pitkä kokemus nuorten kanssa työskentelemisestä. Viitikon opinnäytetyö on erinomainen toteutukseltaan ja käytettävyydeltään.”

8.5 Opinnäytetyön toteutuksen vaiheet

Olen kuvannut tämän opinnäytetyön vaiheita (Kuva 6) prosessikaaviolla.

Kuva 6. Opinnäytetyön vaiheet

9 POHDINTA

9.1 Luotettavuus ja eettisyys

Olen noudattanut Diakonia-ammattikorkeakoulun Tutkintosääntöä tässä opinnäytetyössä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Tutkintosääntö 23§.) Opetusvideo kutsuntalautakuntatyöstä on työelämän kanssa toteutettu yhteistyön tulos. Uudenmaan aluetoimiston ja Helsingin kaupungin yhteyshenkilöt ovat antaneet aktiivisesti palautetta ja kommentteja opinnäytetyöni kirjallisesta osuudesta koko opinnäytetyöprosessin ajan. Olen pyytänyt Uudenmaan aluetoimistolta ja maavoimien henkilöstösastolta erikseen luvat julkaista heidän omistamiaan kuvia ja kaavioita tässä opinnäytetyössä. Luotettavuuden kannalta koin haastavana kirjoittaa tekstiä ilman lähdemateriaalia. Esimerkiksi Helsingin kutsunnoista ei ollut erikseen lähdemateriaalia ja niistä kertominen perustui omaan kokemukseeni kunnan edustajan työstä.

Opetusvideon käsikirjoitusta varten lähetin kyselyn kaikille Helsingin kutsuntalautakuntatyöstä vastaaville ammattilaisille. Kerroin kyselyn saatekirjeessä kerääväni heidän vastauksistaan painotuksia opetusvideon käsikirjoitukseen. Keräsin heidän anonymisti antamat vastauksensa ja esittelin niitä kappaleessa 4. Kysely kartoitti vastaajien näkemyksiä kunnan edustajan työstä. Kyselyssä oli myös mahdollista kommentoida vapaasti aihealueita. Kyselyllä varmistin, että kutsuntalautakuntatyöstä vastaavat ammattilaiset pääsivät vaikuttamaan opetusvideon käsikirjoituksen valmisteluun.

Olen noudattanut tässä opinnäytetyössä Tietosuojalakia (L1050/2018), missä sovelletaan EU:n yleistä tietosuojasetusta (General Data Protection Regulation). Kaikilta opetusvideossa tunnistettavasti näkyviltä on kysytty lupa kuvaamiseen ennen kuvaamista. Olen varmistanut tietosuojan pyytämällä kuvauksen jälkeen allekirjoitukset henkilökohtaisin suostumusasiakirjoihin kaikilta niiltä Helsingin kaupungin työntekijöiltä, jotka olivat töissä Helsingin kutsunnoissa 20.11.2019. Lähetin Helsingin kaupungin kansliaan tutkimuslupahakemukseni liitteiksi kopiot kirjallisista suostumusasiakirjoista sekä tietosuojaselosteen. Säilytän alkuperäisiä kotona lukitussa kaapissa. Tuhoan alkuperäiset suostumusasiakirjat toimittamalla ne työpaikan tietosuojajätteeseen, kun opinnäytetyö on valmis ja arvioitu. Tietosuojaselosteesta selviää, että toimin rekisterinpitäjänä kirjal-

listen suostumusasiakirjojen osalta ja tietojenkäsittelijänä toimii maavoimien Combat -kameratiimi, joka säilyttää videon kuvamateriaalia kuvauspäivästä eteenpäin, kunnes opetusvideo on valmis. Valmiin videon säilytyksestä ja käyttötarkoituksesta vastaa Uudenmaan aluetoimisto.

Puhelinhaastattelussa noudatin tietosuojavaltuutetun ohjeita liittyen puhelun nahoittamiseen. Ilmoitin etukäteen haastateltavalle puhelun nauhoittamisesta ja siitä, että tuhoan puhelun äänitallenteen ja haastattelun litteroinnin kun opinnäytetyö on valmis ja se on arvioitu. (Tietosuojavaltuutetun toimisto. Tietosuoja. Usein kysyttyä. Puhelut 2020).

9.2 Oma ammatillinen kasvu

Aloittaessani tätä opinnäytetyön prosessia, sain eräältä opettajalta evästyksen: ”Hyvää matkaa opinnäytetyön parissa.”. Opinnäytetyöprosessi on tuntunut vuoroin raskaalta, vuoroin kevyeltä. Raskaat kohdat ovat olleet oppimisen paikkoja. Olen pohtinut omaa ammatillista kasvuani peilaamalla tätä prosessia sosionomin kompetensseihin. (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK) 29.4.2016.) Sosionomin kompetenssin eri osat, esimerkiksi sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen ja työyhteisö- ja johtajuusosaaminen ovat tulleet tutuiksi pitkän lastensuojelutyökokemukseni myötä. Olen kuitenkin huomannut vahvistuneeni joissakin osa-alueissa.

Koen olevani valmiimpi asettumaan yhteiskunnalliselta asemaltaan haavoittuvassa asemassa olevien puolelle myös sellaisissa tilanteissa, joissa toimin ammattikuntani ainoana edustajana. Tämä on minulle uusi näkökulma sosionomin työhön. Olen tottunut työskentelemään työryhmissä, joissa on monta sosionomia. Syventyessäni kunnan edustajan työhön kutsuntalautakunnassa, on sosiaalialan eettinen osaamiseni kohentunut ja koen, että asiantuntijuuteni hyödyntäminen tuen tarpeessa olevien puolesta on velvollisuus varsinkin silloin, kun toimin yksin oman ammattikuntani edustajana. Tämä ammatillinen kasvu auttaa minua sellaisissa työtehtävissä tulevaisuudessa, joissa toimin työryhmän ainoana sosionomina. Sama asia on kiteytetty mielestäni hyvin sosiaalialan palvelujärjestelmän osaamis-kohdassa: ”Sosionomi (AMK) osaa toimia aktiivisena sosiaalialan asiantuntijana ja perustella asiakkaan etua sekä moniammatillisessa että monialai-

sessä yhteistyössä.” (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK) 29.4.2016).

Sosionomi (AMK) kompetensseista suurin ammatillinen kasvu tapahtui tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaamisen suhteen. (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK) 29.4.2016). Tutkimusmenetelmien soveltaminen toimintakäytäntöjen kehittämiseksi oli prosessin alussa itselleni uusi asia, mutta prosessin lopussa voin todeta oppineeni tästä asiasta. Olen tuottanut tässä opinnäytetyössä tietoa siitä, mitä kunnan edustajalta vaaditaan tuen tarpeessa olevan nuoren tunnistamiseksi kutsuntalautakunnassa ja sen myötä olen saattanut lisätä tulevien asevelvollisten hyvinvointia kutsunnoissa.

Tutkintooni sisältyy kirkon nuorisotyön kelpoisuus ja sen vuoksi olen peilannut ammatillista kasvuani myös kirkon nuorisotyönohjaajan kompetensseihin. (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö 29.4.2016). Tässä opinnäytetyöprosessissa en käsitellyt nuorisotyönohjaajan kompetensseista hengellisen työn osaamista tai pedagogista osaamista kristillisessä viitekehyksessä. Sen sijaan yhteisöllisestä ja yhteiskunnallisesta osiosta löytyi monta kohtaa, joissa koen vahvistuneeni. Sosiaalipedagogisessa osaamisalueessa on mainittu erikseen erityisen tuen tarpeen tunnistaminen. Koen, että opinnäytetyöprosessi on syventänyt käsitystäni siitä, mitä tuen tarpeen tunnistaminen sisältää. Saman otsakkeen alta löytyy maininta rakenteellisesta vaikuttamisesta. Uudenmaan aluetoimiston arvion perustella tämän opinnäytetyön opetusvideon avulla voidaan perehdyttää uusia kunnan edustajia. Viestintä- ja mediaosaamiseen olen tutustunut tässä opinnäytetyössä lähinnä teoriatasolla. Voidakseni tehdä esimerkiksi nuorisotyönohjaajan töitä, minun pitäisi kartuttaa digitaalisia taitoja myös käytännön osaamisen tasolla.

Kehittämisosaamiseni on kasvanut nuorisotyönohjaajan kompetenssien mukaisesti tämän opinnäytetyöprosessin myötä. Tämän opinnäytetyön koordinointi ja organisointi on vahvistanut jo ennestään itselläni olevia valmiuksia itsensä johtamisen ja oman työn suunnittelun suhteen. Opinnäytetyöprosessi on sisältänyt jatkuvaa oman työn arvioimista ja olen huomannut ammatillista kasvua tässä asiassa. Tästä on hyötyä nykyisessä työssäni, missä on syytä pysähtyä useammin arvioimaan onko työ tavoitteiden mukaista

vai pitääkö tehdä korjausliikkeitä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö 29.4.2016.)

9.3 Jatkotutkimuksen aiheita

Videon hyödyntämistä työhön perehdyttämisessä on varsin vähän aiempia opinnäytetöitä. Timo Närä on tehnyt opinnäytetyönään perehdytysvideon jätevedenpuhdistamolle. Närä esittelee opinnäytetyössään videoperehdytyksen etuja verrattuna perinteisiin perehdytystapoihin ja ne soveltuvat mielestäni tähänkin opinnäytetyöhön hyvin. (Närä 2017). Kunnan edustajan tehtäviin perehdyttämisestä ei löytynyt aiempaa tutkimustietoa.

Jatkotutkimuksen kannalta voisi olla mielekästä tehdä lisää toiminnallisia opinnäytetöitä videon avulla perehdyttämisestä. Näin syntyisi hiljalleen materiaalia erilaisista perehdytysvideoista, joita voisi hyödyntää edelleen jatkotutkimuksen lähdemateriaalina. Videota pystyy soveltamaan moniin eri työelämän tarpeisiin. Video tavoittaa viestinnän kohteet sosiaalisessa mediassa nopeasti. Tässä opinnäytetyössä on käsitelty nuoren tuen tarpeen tunnistamista. Yksi jatkotutkimuksen aihe voisi olla myös nuoren tuen tarve asepalveluksen aikana.

9.4 Yhteistyö

Tämä opinnäytetyö ei olisi valmistunut ilman Uudenmaan aluetoimiston työtilausta ja vahvaa tukea. Vaikka minulla ei ollut työparia toisesta opiskelijasta, en tehnyt tätä opinnäytetyötä yksin. Minun työparini löytyivät työelämästä. Uudenmaan aluetoimisto kiinnostui ja innostui opinnäytetyöni ideasta ja sain heiltä rakentavaa palautetta ja kannustusta läpi koko työskentelyprosessin. Meillä oli yhteinen tavoite selkeyttää kunnan edustajan työtä ja roolia kutsuntalautakuntatyössä. Uudenmaan aluetoimiston apu konkretisoitui tutkimuslupapäätöksen kiirehtimisessä, ammattikuvaajan saamisessa viime hetkellä kuvaamaan Helsingin kutsuntapäivää sekä videon käsikirjoituksen vaiheissa.

Tämä opinnäytetyö toimii puheenvuorona laajemman yhteistyön puolesta kutsuntojen toteuttamiseksi. Kyselyn vastauksista selvisi, että aikalisäohjaus, ohjaamo, etsivän nuor-

risotyö, suun terveydenhuolto ja liikunnanohjaus ovat toivottuja tukimuotoja nuoren hyvinvoinnin varmistamiseksi kutsuntojen aikana. Vaikka Helsingin kutsunnoissa ei vielä kaikkia edellä mainittuja toimijoita olekaan, olisi tärkeä muodostaa dialogi kaikkien toimijoiden kesken ja sopia yhteistyöstä.

Kutsunnat ovat viimeinen tilaisuus, missä kohdataan lähes koko ikäluokka nuoria miehiä. Siksi Helsingin kaupungin olisi mielestäni tärkeä tehdä entistä laajempaa yhteistyötä Uudenmaan aluetoimiston kanssa tuen tarpeessa olevien nuorten tavoittamiseksi.

LÄHTEET

- Aira, A. (2012). Toimiva yhteistyö. Työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot. Jyväskylän yliopisto. Saatavilla 2.5.2020 <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/37743/9789513947088.pdf>
- Anttila, Eronen, Kallio, Kanninen, Kauppinen, Paavilainen & Salo. (2010). Persoona 2. Kehityspsykologia. Edita.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu (2016). Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK). Saatavilla 28.3.2020 <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi/>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu (2020). Tutkintosäntö. 23§ Opinnäytetyö ja kypsyysnäyte. Saatavilla 18.2.2020 <https://www.diak.fi/opiskelu/yleista-tietoa-opiskelusta/opiskelu-saannot/tutkintosaanto/>
- Helsingin kaupunki. Kaupungin edustajien nimeäminen kutsuntalautakuntiin 2019. Saatavilla 28.4.2020 <https://dev.hel.fi/paatokset/asia/hel-2019-004791/u02100vh2-2019-122/>
- Hietala, T. Kaltiainen, T. Metsärinne, U. & Vanhala, U. (2010). Nuori ja mieli – koulu mielenterveyden tukena. Tammi.
- Ihanainen, P. (2010). Ammatillinen verkkopedagogiikka – teoreettisia ja käytännöllisiä lähtökohtia. Haaga-Helia puheenvuoroja 3/2010. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu.
- Ikonen, P.-E. (2018). Oikeastaan ei ole kyse sosiaalisesta kuntoutuksesta. On kyse nuorista. Teoksessa H. Kostilainen & A. Nieminen (toim.) Työelämä. Sosiaalisen kuntoutuksen näkökulmia ja mahdollisuuksia (s.261 – 280). Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla 2.5.2020 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/141721/Diak_Tyoelama_13_verkko.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- Kauppila, R. (2007). Ihmisen tapa oppia. Johdatus sosiokonstruktiviseen oppimiskäsitykseen. PS-kustannus Opetus 2000.
- Kinnunen, P. (2011). Nuoruudesta kohti aikuisuutta. Varhaisaikuisen mielenterveys ja siihen yhteydessä olevat ennakoivat tekijät. Tampereen Yliopistopaino Oy.

- Kumpulainen, K. (2011). Digitarinat – elämyksiä, oppimista ja yhteisöllisyyttä. Teoksessa P. Hakkarainen & K. Kumpulainen (toim.) Liikkuva kuva – muuttuva opetus ja oppiminen (s.53 - 70). Lapin yliopisto ja Jyväskylän yliopisto.
- L 1438/2007 Asevelvollisuuslaki. Saatavilla 27.9.2019
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20071438?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=asevelvollisuuslaki>
- L 417/2007. Lastensuojelulaki. Saatavilla 12.2.2020
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2007/20070417?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=lastensuojelulaki>
- L 1285/2016. Nuorisolaki. Saatavilla 27.9.2019
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Nuorisolaki#L3P10>
- L 1050/2018. Tietosuojalaki. Saatavilla 18.2.2020
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181050#Pidp447261072>
- L 1326/2010. Terveystieteiden lakien muuttaminen. Saatavilla 27.9.2019
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>
- Mäkelä, M. (2009). Dialoginen työmenetelmä. Lastensuojelun verkostopalaverikäytännön analyysi. Jyväskylän yliopisto. Saatavilla 2.5.2020
https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/20030/URN_NBN_fi_jyu-200904241512.pdf?sequence=1
- Nuorisobarometri. (2015). Saatavilla 12.2.2020 https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2016/01/Nuorisobarometri_2015_ISSUU.pdf
- Närä, T. (2017). Videon hyödyntäminen työhön perehdyttämisessä – Kakolanmäen jätevedenpuhdistamon perehdytysvideo ulkopuolisten urakoitsijoiden perehdyttämänä. Opinnäytetyö. Turun ammattikorkeakoulu. Saatavilla 3.3.2020
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/129560/Timo_Nara.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Partanen, J. James J. Gibson. Ennakkoluuloja ja affordanseja. Teoksessa Hänninen, V. & Partanen, j. & Ylijoki, O-H. (toim.) (2005). Sosiaalipsykologian suunnannäyttäjiä (s. 131-153). Jyväskylä: Vastapaino.

- Potilaan lääkirilehti. (2013). Varusmiespalvelus ja mielenterveys. Saatavilla 15.10.2019
<https://www.potilaanlaakarilehti.fi/artikkelit/varusmiespalvelus-ja-mielenterveys/>
- Puolustusvoimat. Asevelvollisuus. Saatavilla 27.9.2019
<https://puolustusvoimat.fi/asevelvollisuus>
- Puolustusvoimat. Lääkärinlausunto-ohje. Saatavilla 5.2.2020
<https://puolustusvoimat.fi/documents/1948673/2015558/Psykiatristen+terveystieto-jen+toimittaminen+Puolustusvoimille+kutsuntaik%C3%A4isist%C3%A4+asevelvollisista/92c7826d-2bb6-46f0-85ec-67bd2d45f5de/Psykiatristen+terveystietojen+toimittaminen+Puolustusvoimille+kutsuntaik%C3%A4isist%C3%A4+asevelvollisista.pdf>
- Puolustusvoimat. (2014). Tietoa meistä. Sotilaslääketieteen keskus. Mielenterveysohjeet. Saatavilla 5.2.2020
<https://puolustusvoimat.fi/haku/-/q/mielenterveysopas>
- Puolustusvoimat. Uudenmaan aluetoimisto. Saatavilla 11.2.2020
<https://puolustusvoimat.fi/uudenmaan-aluetoimisto>
- Puolustusvoimat. Varusmies. Intti edessä. Saatavilla 27.9.2019
<https://varusmies.fi/intti-edessa>
- Puolustusvoimat. Varusmies. Saatavilla 27.9.2019
<https://varusmies.fi/etusivu>
- Stakes. (2008). Time Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen. Varusmies- ja siviilipalveluksen ulkopuolelle jääneiden miesten elämäntilanne ja psykososiaalinen hyvinvointi. Saatavilla 16.2.2020
<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/76859/R18-2008-VERKKO.pdf?sequence=1>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2013). Nuorten mielenterveyshäiriöt. Saatavilla 12.2.2020
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110484/THL_OPA025_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2010). Time Out! Aikalisä! Elämä raiteilleen -toimintamalli. Yliopistopaino. Saatavilla 11.2.2020
https://thl.fi/documents/10531/120098/aikalisa_kasikirja_2008.pdf
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2019). Tilastoraportti. Nuorten päihteiden käyttö ja rahapelaaminen – ESPAD-tutkimus 2019. Saatavilla 2.5.2020

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138792/ESPAD_tilastoraportti06112019.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Tietosuojavaltuutetun toimisto. Tietosuoja. Usein kysyttyä. Puhelut. Saatavilla 18.2.2020 <https://tietosuoja.fi/usein-kysyttya-puhelut>

Vilka, H. & Airaksinen, T. (2003). Toiminnallinen opinnäytetyö. Tammi.

Yleisradio. Monen armeija-aamut päättyvät kahden ensimmäisen viikon aikana – lue neljä faktaa varusmiespalveluksen keskeyttämisestä. Saatavilla 27.9.2019 <https://yle.fi/uutiset/3-10866858>

Yleisradio. T-miehet ovat liian vaarallisia armeijaan – väkivaltaisilla inttipudokkailla on samat apukeinot kuin muillakin pudokkailla. Saatavilla 15.10.2019 <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/11/03/t-miehet-ovat-liian-vaarallisia-armeijaan-vakivaltaisilla-inttipudokkailla-on>

LIITE 1. Hakemus aseettomaan palvelukseen

Puolustusvoimat

Hakemus aseettomaan palvelukseen

Hakijan henkilötiedot

Sukunimi	Etinimet	Henkilötunnus
Lähiosoite	Postitoimipaikka	Puhelin
Sähköpostiosoite		

Ilmoitus vakaumuksesta

Ilmoitan, että vakaumukseen perustuvat omanunnonsyöt estävät minua suorittamasta aseellista palvelusta ja pyydän, että minut määrätään suorittamaan aseetonta palvelusta puolustusvoimissa.

Vakuutus ja allekirjoitus

Vakuutan kunniani ja omanunttoni kautta edellä omanunnonsyistä antamani tiedot oikeiksi.

Paikka ja aika	Allekirjoitus
----------------	---------------

Joukko-osaston komentajan merkinnät

Paikka ja aika	Allekirjoitus (virka-asema, arvo ja nimi)
----------------	---

Kutsuntalautakunnan/Aluetoimiston päätös

Päätös

Hakemus hylätään. Perustelut:

Edellä olevan hakemuksen ja siinä olevan vakaumusta koskevan ilmoituksen sekä vakuutuksen johdosta asianomainen vapautetaan aseellisesta palveluksesta ja määrätään suorittamaan asevelvollisuutensa aseettomana puolustusvoimissa.

Paikka ja aika	Päätöksentekijän allekirjoitus (virka-asema, arvo ja nimi)	Esittelijän allekirjoitus (virka-asema, arvo ja nimi)
----------------	--	---

Aluetoimiston merkinnät

Pikij	ICD-koodit	S-arvo	Aikaisempi palvelus
			vrk

Muutoksenhakuohjeet ovat päätöksen liitteenä.

Ohjeita hakijalle

Varusmiespalvelusaika on 255 päivää, jollei häntä määrätä koulutukseen, joka edellyttää 347 päivän palvelusaikaa. Lisätietoja voi jatkaa liitteessä.

LIITE 2. Siviilipalvelushakemus

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

SIVILIPALVELUSHAKEMUS

siviilipalvelus täydennyspalvelus

Hakijan henkilötiedot	Nimi (puhuttelunimi alleivataan)		Henkilötunnus
	Kansalaisuus (muu kuin Suomen)	Äidinkieli	
	Osoite		Postinumero ja postitoimipaikka
	Puhelin (suunta)	Kotipaikka	Koulutus
Palvelusta koskevat toivomukset	Siviilipalveluksen alkamisajankohta	Täydennyspalveluksen ajankohta	☐ mikä tahansa
Lisätietoja/perusteluja			
Vakuutus ja hakemus	Vakuutan vakaumukseen perustuvien syiden estävän minua suorittamasta asevelvollisuuslaissa säädettyä palvelusta. Pyydän, että minut vapautetaan sen suorittamisesta ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta siviilipalveluslain mukaan.		
Päiväys	Allekirjoitus		

PALVELUKSEN KESKEYTTÄMINEN (vain AseVL:n mukaisessa palveluksessa oleva)
Hakijan palvelus keskeytetään ja hakija kotiutetaan (AseVL 60 §)

Paikka ja päiväys _____ Päätöksentekijä _____

Olen saanut tiedoksi palveluksen keskeyttämispäätöksen ja vastaanottanut muutoksenhakuohjeet

Paikka ja päiväys _____ Allekirjoitus _____

KUTSUNTALAUTAKUNNAN/PUOLUSTUSVOIMIEN ALUETOIMISTON PÄÄTÖS

Hakija vapautetaan asevelvollisuuslaissa säädetyn palveluksen suorittamisesta ja määrätään siviilipalvelusvelvolliseksi (siviilipalveluslain 1, 12 ja 13 §).

Paikka ja päiväys _____ Päätöksentekijä _____

Puolustusvoimien aluetoimiston merkinnät

Aikaisemmin suoritettua aseellista/aseetonta palvelusta	vrk	HL	HSL	vrk	KL	vrk	YP	vrk
Palveluskelpoisuus ja ICD-koodi	Varusmiespalvelusajaksi määräytynyt							
			☐ 165 pv	☐ 255 pv	☐ 347 pv			
Käytetty ilmaismatkoja								
Lisätietoja								
Hakemus on tehty kertausharjoituksissa tai reserviläisen saatua niihin määräyksen								
VR III								

Tähän päätökseen saa hakea oikaisua päätöksen tehneiltä aluetoimistoilta 30 päivän kuluessa siitä, kun päätös oikaisuosoituksineen on annettu tiedoksi. Oikaisuvaatimus tulee toimittaa päätöksen tehneelle aluetoimistolle.

TEM 0.81 07/2019

Lisätietoja erillisessä tiedotteessa.

1. Puolustusvoimien aluetoimisto
2. Siviilipalveluskeskukselle
3. Hakijalle

LIITE 3 Kutsuntakysely

Puolustusvoimat

Kutsuntakysely

Pvm _____. _____. 20_____

Alla on kysymyksiä henkilökohtaisista tuntemuksistasi ja elämäntilanteestasi. Lääkäri/sairaanhoitaja käyttävät näitä tietoja kutsuntatilaisuudessa arvioidessaan soveltuvuuttasi varusmieskoulutukseen. Vastauksia käsitellään aivan yhtä luottamuksellisesti kuin sairaustietoja. Vastaa kaikkiin kysymyksiin. Lisätietoja lomakkeen käytöstä: KLP:n johto, erikoislääkärikonsultaatioiden koordinaattori 0299 576 111.

Sukunimi	Etunimet	Henkilötunnus

Ympyröi seuraavista kysymyksistä 1-7 se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa itseäsi.

Vaihtoehdot: 1. Olen täysin samaa mieltä 2. En pysty sanomaan tai olen jonkin verran eri mieltä 3. Olen täysin eri mieltä

1. Terveystilani on hyvä ja se sallii täysipainoisen osallistumisen varusmieskoulutukseen.	1 2 3
2. Sopeudun varusmiespalvelukseen ja pystyn suorittamaan sen siinä missä muutkin.	1 2 3
3. Kuntoni on sellainen, että minulle ei tule ongelmia selvitä fyysisestä rasituksesta.	1 2 3
4. Psykkisesti arvelen selviäväni palveluksesta hyvin.	1 2 3
5. En halua suorittaa varusmiespalvelusta, se on tarpeetonta ja turhaa. Suomessa ei tarvita puolustusvoimia	1 2 3
6. Luulen, että minulle voi tulla vaikeuksia tottua kuriin, määräyksiin, käskemiseen, komentamiseen ja tottelemiseen.	1 2 3
7. Ampuminen tai käsikranaatin heittäminen tuntuu vastenmieliseltä tai pelottavalta.	1 2 3

Ympyröi seuraavista kysymyksistä 8-24 se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa itseäsi.

Ympyröi 1, jos vastaat kyllä. Ympyröi 3, jos vastaat ei.	1 = kyllä, 3 = ei
8. Jos voisit elää elämäsi uudelleen niin tekisitkö lähes kaiken eri tavalla?	1 3
9. Saavatko hyvinkin vähäpätöiset ja merkityksettömät seikat Sinut hermostuneeksi tai kiihtyneeksi?	1 3
10. Tunnetko olosi masentuneeksi usein (yli puolet ajasta)?	1 3
Onko sinulle tapahtunut seuraavia asioita vuoden aikana? Kysymykset 11-24.	
11. Selkeitä muutoksia perheen toimintaan tai kokoon liittyen	1 3
12. Riitoja kotona	1 3
13. Riitoja esimiehen kanssa	1 3
14. Erotettu työpaikasta	1 3
15. Velkaa yli 10.000 euroa	1 3
16. Rahat vähissä tai loppu	1 3
17. Sairaus tai vamma itsellä	1 3
18. Harrastuksen vaihto tai lopettaminen	1 3
19. Unihäiriöitä	1 3
20. Tyttöystävä tai vaimo raskaana	1 3
21. Riitoja seurustelukumppanin tai puolison kanssa	1 3
22. Oikeusjuttu tai poliisiasia	1 3
23. Oletko sitä mieltä, että lääkäreillä pitäisi olla enemmän aikaa keskustella esimerkiksi sellaisista asioista kuin tässä listassa on ollut?	1 3
24. Tunnen olevani terve ja kykenevä suorittamaan varusmiespalveluksen normaalisti	1 3

Ympyröi seuraavista kohdista kuvaavin vaihtoehto

25. Käytän alkoholia	
1. Kerran kuukaudessa, harvemmin tai en lainkaan	
2. Pari-kolme kertaa kuukaudessa	
3. 1-3 kertaa viikossa	
4. Neljä kertaa viikossa tai useammin	
26. Pyritkö tällä hetkellä eroon huumeidenkäytöstä? (valitse vain yksi vaihtoehto)	
1. En käytä huumeita	
2. Kyllä	
3. Käytän huumeita ja en pyri eroon niiden käytöstä	
27. Oletko koskaan käyttänyt mitään huumetta suonensisäisesti?	
1. Kyllä	2. En
28. Oletko kokeillut tai käyttänyt huumeita edellisen 12 kuukauden aikana?	
1. Kyllä	2. En
29. Toivotko etsivän nuorisotyön ohjaajan ottavan sinuun yhteyttä?	
1. Kyllä	2. En

LIITE 4 Lääkärinlausunto terveydentilasta

Puolustusvoimat

Lääkärinlausunto terveydentilasta

Henkilö- ja perustiedot

Sukunimi	Ehunnimet	Henkilötunnus
Lähiosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
Henkilöllisyys ☐ henkilö tunnettu ☐ todettu henkilöllisyys-todistuksesta ☐ jäänyt toteamatta		Tutkittavan mielipide nykyisestä terveydestään ☐ hyvä ☐ kohtalainen ☐ huono ☐ ei
		Lääkkeiden käyttö usein tai säännöllisesti ☐ kyllä, mitä

Lääkärin tutkima kohde	Löydös				Vaikuttaa palveluskelpoisuuteen/ palvelusturvallisuuteen	Lääkärin tiedot tutkittavasta	
	Normaali	Poikkeava	Kyllä	Ei		☐ En tunne tutkittavan terveydentilaa	☐ Tunnen tutkittavan terveydentilan
1. Yleisvaikutelma					Olen seurannut tutkittavan terveydentilaa : 1) henkilökohtaisesti vuodesta _____ aikaan 2) asiakirjoista vuodesta _____ aikaan		
2. Ruumiinrakenne					Kohta Lisäselvitykset (mm laboratoriotutkimukset, audiometritutkimukset, muut), katso erillinen liite		
3. Lihaksisto							
4. Psyykinen tila							
5. Hermosto							
6. Sydän- ja verenkiertoelimistö							
7. Keuhkot							
8. Suu, nenä, nielu							
9. Hampaat							
10. Tärykalvot							
11. Kuulo							
12. Vatsa							
13. Väriäisti: Menetelmä?							
14. Iho							
15. Yläraajat							
16. Alaraajat: polvet, nilkat							
17. Selkä							
18. Muu löydös, mikä?							
19. Paino kg, Pituus cm, BMI							
20. Verenpaine / mm Hg							
Muut palvelukseen vaikuttavat tekijät	On	Ei	Kyllä	Ei		Näkö laseilla o/v	
21. Liikuntaelimistön ongelma						Näkö laseilla o/v	
22. Palveluksen kannalta merkittäviä iäkkäitä						Oikea silmä sf D cyl ax	
23. Muu palvelukseen vaikuttava seikka, mikä?						Vasen silmä sf D cyl ax	
24. Onko rajoitettava liik. ja urh. osallistumista?							
25. Todetut allergiat						Muut löydökset ☐ jatkuu liitteessä _____ ☐ kyllä ☐ ei Liitteitä _____ kpl	

Kohta	Sairauden laatu, alkamisaika, hoito, sairaala tai lääkäri, sairauden uusiutuminen ja muut seuraukset
Tutkittavan allekirjoitus	Vakuutan antamani tiedot oikeiksi. Paikka ja aika Allekirjoitus

Lausunto sopivuudesta varusmiespalvelukseen

☐ pidän sopivana ☐ rajoituksin sopivana (katso lisäselvitykset yllä) ☐ sopimattomana (katso lisäselvitykset yllä)	ICD-diagnosikoodi(t)	ICD-diagnosikoodi(t)
1. Lääkärin lausunto (ennakkotarkastus). Katson, että tutkitun palveluskelpoisuusluokka on Terveystarkastusohjeen nojalla: ☐ A ☐ B ☐ C ☐ E _____ vuotta	2. Lääkärin lausunto (kutsunta) Katson, että tutkitun palveluskelpoisuusluokka on Terveystarkastusohjeen nojalla: ☐ A ☐ B ☐ C ☐ E _____ vuotta	
Muut huomautukset (mm. mahdolliset muut palveluskelpoisuuden rajoitukset)	Muut huomautukset (mm. mahdolliset muut palveluskelpoisuuden rajoitukset)	
Päiväys ja lääkärin allekirjoitus	Päiväys ja lääkärin allekirjoitus	
Nimen selvennys, leima Virka-asema, laitos/palvelun tuottaja	Nimen selvennys, leima Virka-asema, laitos/palvelun tuottaja	

Alueoimiston/Kutsuntalautakunnan päätös palveluskelpoisuusluokasta

Pvm	Alueoimisto/Kutsuntalautakunta	Palveluskelpoisuusluokka
Päätöksentekijän arvo, nimi ja virka-asema		

LIITE 5. Kyselylomake varusmiespalvelusta ja terveydentilan tutkimista varten

Puolustusvoimat

Kyselylomake varusmiespalvelusta ja terveydentilan tutkimista varten

Henkilötiedot

Suku nimi	Etunimi			Henkilötunnus
Nykyinen lähtöala	Postinumero	Postitoimipaikka	Puhelin	Sähköposti
Liitin omistaminen	Puhelin		Sähköposti	
Opetusalan ryhtyminen	☐ en opiskale	☐ opiskelen, koulu on kesken, jätetty	☐ en ole töissä	☐ olen töissä, missä _____
Opetusalan nimi, nro, opettajan tai lehtorin (tutkinto)			Nykyinen ammatti	
Ajokortti	Ajokortti luokka	Jos ei ajokorttia, onko suorittaminen kesken?	Ajokortti luokka ja suoritusväli	Urhelunväli
☐ on ☐ ei	☐ on ☐ ei	☐ on ☐ ei		ammatti-akademian ☐ koulunhoitaja ☐ Urheilukilpailu
Huonekassa				Urheilukilpailu

Tulevaa palvelusta koskevat toivomukset

Tuon työni: (Hakemus tehtäväni erikseen, jos aiot hakea erikseen joku toinen)

Tuon palveluksen määrämisen yhteydessä kysytään seuraavista asioista: 1)

☐ Laskentajärjestelmän ☐ Urheilukoulun ☐ Ilmanvaihdon varusteiden ☐ Sotilassuhteiden ☐ Suhteiden	☐ Erikoisajokortin ☐ ELSC-koulutukseen ☐ Kansainvälisten vaivien ☐ joutumien	1. vuosi v. _____ ☐ ei tammikuuta ☐ ei tammikuuta	2. vuosi v. _____ ☐ ei tammikuuta ☐ ei tammikuuta	3. vuosi v. _____ ☐ ei tammikuuta ☐ ei tammikuuta	1. _____ 2. _____ 3. _____ määän
---	---	---	---	---	---

1) Perustiedot, joiden vuoksi toivon palvelukseen kysytään joukko-osastoihin toimimani soittajien kanssa

Viranomaiset ovat annettuja tietoja välttämättömyyksiä.

428-0325 / PMPALV 8.2019

Jatkuvu seuranta sivulla

LIITE 6. Kysely kunnan edustajan työtehtävistä kutsuntalautakunnassa

Kysely kunnan edustajan työtehtävistä ja roolista
kutsuntalautakunnassa

1. Työpaikkasi

- Uudenmaan aluetuimisto
- Helsingin kaupunki

2. Työkokemuksesi vuosina

- 0-5
- 5-10
- 10-15
- 15-20
- 20-25
- 25-30
- 30-35
- 35-40

3. Olen

- Nainen
- Mies

4. Työväline on tärkeä kunnan edustajan työssä.

1=Täysin eri mieltä 2=Jokseenkin eri mieltä 3=Jokseenkin samaa mieltä 4=Täysin samaa mieltä

	1	2	3	4
Kyselylomake varusmiespalvelusta ja terveydentilan tutkimista varten	☐	☐	☐	☐
Kooste erikoiskoulutusten hakuajoista	☐	☐	☐	☐
Kutsunanalaisen esittämät lääkärintodistukset	☐	☐	☐	☐
Varusmiehen opas	☐	☐	☐	☐
Kutsunanalaisen täyttämä esitietolomake	☐	☐	☐	☐
Poliisin rekisteritiedot	☐	☐	☐	☐
Etsivän nuorisotyön lomake	☐	☐	☐	☐
Sairaanhoidajan kyselylomake	☐	☐	☐	☐

5. Kunnan edustajan täytyy tietää perusasiat näistä asioista.

1=Täysin eri mieltä 2=Jokseenkin eri mieltä 3=Jokseenkin samaa mieltä 4=Täysin samaa mieltä

	1	2	3	4
Masennus	☐	☐	☐	☐
Huumausaineiden vaikutukset	☐	☐	☐	☐
Sotilasarvot	☐	☐	☐	☐
Lastensuojelulaki	☐	☐	☐	☐
Aikalisäohjaus	☐	☐	☐	☐
Etsivä nuorisotyö	☐	☐	☐	☐
Asevelvollisuuslaki	☐	☐	☐	☐
Autismin kirjon häiriöt	☐	☐	☐	☐
Palvelusajat, -paikat ja koulutukset	☐	☐	☐	☐
Palveluluokat	☐	☐	☐	☐

6. Keskeistä kunnan edustajan työssä.

1=Täysin eri mieltä 2=Jokseenkin eri mieltä 3=Jokseenkin samaa mieltä 4=Täysin samaa mieltä

	1	2	3	4
Kantakorteista huolehtiminen	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutus kutsunnanalaisen kanssa	☐	☐	☐	☐
Kutsuntalautakunnan puheenjohtajan ohjeistuksen noudattaminen	☐	☐	☐	☐
Kunnan tervehdyspuheen pitäminen	☐	☐	☐	☐
Yhteistyötaidot lautakunnan jäsenten kanssa	☐	☐	☐	☐
Kutsunnanalaisen ohjaaminen aikalisäohjaajan luokse	☐	☐	☐	☐
Etsivän nuorisotyön lomakkeen täyttäminen	☐	☐	☐	☐

7. Kuinka tärkeinä pidät näitä taitoja kunnan edustajan työssä?

1=Ei lainkaan tärkeä 2=Vähän tärkeä 3=Melko tärkeä 4=Hyvin tärkeä

	1	2	3	4
Tarkkuus	☐	☐	☐	☐
Nopea päätöksentekokyky	☐	☐	☐	☐
Yhteistyötaidot	☐	☐	☐	☐
Ruotsin kielen taito	☐	☐	☐	☐
Englannin kielen taito	☐	☐	☐	☐
Viestintätaidot	☐	☐	☐	☐
Motivointitaidot	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutustaidot	☐	☐	☐	☐

8. Kunnan edustaja saattaa nuoren aikalisöohjaajan luokse.

1=Täysin eri mieltä 2=Jokseenkin eri mieltä 3=Jokseenkin samaa mieltä 4=Täysin samaa mieltä

	1	2	3	4
Jos henkilö on saanut C tai E palveluluokan	☐	☐	☐	☐
Jos henkilö käyttäytyy sekavasti lautakunnan edessä	☐	☐	☐	☐
Jos henkilöllä on lääkärin tekemä diagnoosi psykiatrisesta sairaudesta	☐	☐	☐	☐
Jos henkilöllä ei ole suunnitelmia armeijan jälkeen	☐	☐	☐	☐
Jos henkilö ei ole täyttänyt esitietolomaketta	☐	☐	☐	☐
Jos henkilöllä on huumausainmerkintä	☐	☐	☐	☐
Jos henkilö on työtön työnhakija	☐	☐	☐	☐
Jos henkilöllä ei ole päiväohjelmaa	☐	☐	☐	☐
Jos henkilö käyttäytyy uhmakkaasti lautakunnan edessä	☐	☐	☐	☐

9. Kunnan edustaja täyttää etsivän nuorisotyön lomakkeen.

1=Täysin eri mieltä 2=Jokseenkin eri mieltä 3=Jokseenkin samaa mieltä 4=Täysin samaa mieltä

	1	2	3	4
Jos henkilö on saanut C tai E palveluluokan	☐	☐	☐	☐
Jos henkilö käyttäytyy sekavasti lautakunnan edessä	☐	☐	☐	☐
Jos henkilöllä on lääkärin tekemä diagnoosi psykiatrisesta sairaudesta	☐	☐	☐	☐
Jos henkilöllä ei ole suunnitelmia armeijan jälkeen	☐	☐	☐	☐
Jos henkilö ei ole täyttänyt esitietolomaketta	☐	☐	☐	☐
Jos henkilöllä on huumausainmerkintä	☐	☐	☐	☐
Jos henkilö on työtön työnhakija	☐	☐	☐	☐
Jos henkilöllä ei ole päiväohjelmaa	☐	☐	☐	☐
Jos henkilö käyttäytyy uhmakkaasti lautakunnan edessä	☐	☐	☐	☐

LIITE 7. Haastattelun kysymykset

Miten evankelisluterilaisten seurakuntien nuorisotyössä hyödynnetään videoita oppimisen välineenä?

Minkälaisia resursseja evankelisluterilaisten seurakuntien nuorisotyöllä on tuottaa itse videoita?

Miten kirkkohallitus tukee evankelisluterilaisten seurakuntien nuorisotyötä videoiden kehittämisessä tai tuottamisessa?

Mitä tulevaisuuden visioita kirkkohallituksella on videoiden käytöstä evankelisluterilaisten seurakuntien nuorisotyössä?

LIITE 8. Kysymykset Uudenmaan aluetoimistolle opetusvideon arviointia varten

1. Miten mielestäsi kunnan edustajan rooli välittyy opetusvideosta?
2. Mikä on mielestäsi opetusvideon hyödynnettävyys?
3. Vapaa sana.